

ELLENZÉK

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár,
Jókai-u. 16., I. Telefon: 11—09. Nyomda: Egye-
tem-u. 8. Telefon: 29—23. Csekk száma: 72058

ALAPÍTOTTA:
BARTHA MIKLÓS

Kiadótulajdonos: „PALLAS SAJTÓVÁLLALAT”
Rt. Kolozsvár. Előfizetési árak: 1 óra 4.30 P.
negyedévre 12.40, félévre 24.80, 1 évre 49.60 P.

GÖBBELS:

A VÉGSŐKRE IS ELTÖKÉLTÜK MAGUNKAT

**A keleti front új gyújtópontja: Csernigov - Kievtől nyugatra óriási erők
latbavetésével tombol a küzdelem - Nehéz harcok az olasz hadszíntéren**

EDEN HAZATÉRTE UTÁN BESZÁMOLT MOSZKVAI ÚTJÁRÓL

Magyar vonatkozásban érdekes vezércikket írt a Die Tat című svájci lap. A jóléti-sztégéről ismert zürichi újság, a magyar külpolitikáról írva abból a megállapításból indul ki, hogy csak a felületes szemlélő ítélhetné meg a magyar külpolitikát olyannak, amelyben ellentmondások vannak. A valóságban a magyar külpolitika iránya 1919 óta mindig ugyanaz. Alapelve a trianoni határok revíziója volt. A cikkíró Magyarország katonai helyzetéről is megemlékezik. Megállapítja, hogy Magyarország sohasem kapcsolódott be a Jugoszlávia ellen indított hadműveletekbe, csak Jugoszlávia széthullása után, az ismert események következményeképpen küldte ki csapatait azoknak a területeknek a megszállására, amelyet husz éven át szakadatlanul visszakövetelt. Ugyanez a budapesti kormány magatartása az oroszországi hadműveletekkel kapcsolatban is — írja tovább a Die Tat. Magyar imperializmus sohasem volt, legkevésbé ma, amikor Budapest realpolitikát folytat. A cikk végül megállapítja, hogy Magyarország egyike Európa legrégibb parlamentáris államainak és semmi szín alatt nem

engedte hagyományait és belső szervezetét megbolygatni.

A Journal de Genève, a nagy stockholmi lapok, a jelentősebb török sajtóorgánmok és az ismertebb portugál újságok után most a nagy zürichi lap is tárgyilagosságot helyezett a Magyarországi pillanatnyi nemzetközi helyzetéről. A cikk annál értékesebb, mert Magyarország ellenségeinek ad elfogulatlan választ, akik a magyar kormányt az ország geopolitikai helyzetéből eredő intézkedéseit rosszhiszeműen félremagyarázták.

A nemzetközi politika terén egyre több szavak Roosevelt, Churchill és Sztalin közelségében találkozik. A brit hírszolgálat washingtoni jelentése szerint a három államfő megbeszélésének előkészületei javában folynak. Nem szól azonban a jelentés arról, mikorra várható a találkozás összehívása.

Finnország változatlanul az érdeklődés homlokterében áll. Szövetséges részről a finn kérdés fejlődését lassúak találják és egyre több türelmetlen hang hallatszik. Különösen érezhető a türelmetlenség Moszkva részéről. Az orosz rádió újabb támadást intézett Finn-

ország ellen. A rádió hírmagyarázója kijelentette, hogy Finnországra nézve, ha ki akar válni a háborúból, a legjobb út a feltétlen fegyverletétel útja. A leningrádi rádió is beves kihozást intézett a finnek ellen.

A harcok nem lankad a küzdelem hevesége. Az orosz front három gyújtópontjához, mégpedig a kievhez, a szmolenszkihez és a nevelibez a negyedik, a csernigovi csatlakozott. Csernigovnál Romanenko szovjet tábornok parancsnoksága alatt igen keskeny frontszakaszon, rendkívül heves tüzési előkészítés után és nagyszámú csatárepülőgéptámogatásával tegnap reggel 12 orosz lövész-hadosztály támadásra indult a német vonalak ellen. A harcok váltakozó eredménnyel folynak.

Az előrevezényelt német tartalékok elfoglalták a szovjetbetörési helyeket, ennek ellenére Berlinben megjegyzik, hogy döntés nem következett be. Kiev térségében, különösen a kiev—zsitomiri ut mindkét oldalán drámai küzdelem alakult ki a felvonultatott csapatok között. Kievtől északnyugatra nyolc szovjet-hadosztály ostromolja a német támaszpontokat. A védők elszánt ellenállása azonban

megállította a támadást, ahol pedig a nyomás a bekerítés veszélyével fenyegetett, ott a német védők ügyes kitérőmozdulatokkal hiúsították meg az orosz törekvéseket. Ma reggel a harcok ezen az arcvonalszakaszon teljes erővel fellángoltak.

Az időjárás érezhetően befolyásolja a hadműveleteket. A hőmérséklet két-három fokkal a fagypontra alá süllyedt. Az összes arcvonalszakasz felett sűrű felhőzet terjed és az egész déli szakaszon eső és hó hullott váltakozva, ami a talajt puhává tette. Az északi arcvonalszakasz és a középső szakasz egyrészt vékonyabb hóréteg borítja. Ezek a helyeken a talaj keményre fagyott.

Az olasz hadszíntéren tetőpontjához közeledik az angolszász támadás keménysége. A német főváros katonai szakértői az olaszországi harcok jellemzésére új kifejezést találtak: „levelibéka-harc”. A magyarázatok szerint ez a kifejezés azt jelenti, hogy az angolszászok előrenyomulnak a német sündisznóállások ellen, s ha sikert érnek el, levelibéka módjára visszaugranak jól védett állásaikba.

NAGY JÓZSEF.

GÖBBELS CIKKE:

A keleti arcvonalon dől el Európa sorsa

Göbbels dr. birodalmi miniszter a Das Reich című hetilapban csütörtökön megjelent cikkének ezt a címet adja: A kényszerű körülmények. — A miniszter a cikkében megállapítja, hogy a Szovjetnek saját erejéből nem sikerülhet kibeszélni a népek fejből, hogy a bolsevizmus a legnagyobb veszélyt jelenti a kulturvilágra, a Szovjet győzelme pedig a civilizált emberiséget teljes zavarba döntené. A világnak semmiféle hatalma sem elegendő arra, hogy a német birodalom felett győztes bolsevizmust megállítsa. A német véderő ma a leghatalmasabb katonai erők gyűlékezete, amelyet csak a világ ismer. Ha csak az az egy feladata volna, hogy a harcok bolsevizmust letörje, ez a feladata már régen meg volna oldva. Amde mi történne, ha ezzel a feladattal nem tudna megbirkózni? Erre a kérdésre a válasz egyben a legszörnyűbb döntés volna Európa jövő sorsáról. A háború több problémája ezzel szemben akárhánszor csak másodrangú jelentőségű. Gyenge a szó ennek a veszélynek a jellemzésére és a veszély fennáll minden országra és minden nemzetre. Nem vitatható — írja —, hogy az angolok és az amerikaiak azért mentek el Moszkvába, hogy a Szovjetet rábírájk területi kívánságaihoz és szándékainak megfogalmazására. Az angolszászoknak ez semmi tekintetben sem sikerült. Már az a tény, hogy az említett közleményben szó van Ausztriáról — amelynek ügye nem is volt megvitatás tárgya —, de nincs szó Lengyelországról, Finnországról, a Balti-államokról, a Dardanellákról és a Balkánról, elegendő bizonyítéka annak, hogy az angolok és az amerikaiak Moszkvában legnagyobb diplomáciai vereségüket szenvedték. Sztalinnak nem esett nehezére a vitás kérdésekhez hozzá nem nyulni, mert reméli, hogy katonai eredményekkel befejezett tényeket tud teremteni. Egy szóval: Angliát és Amerikát Moszkvában véglegesen kibűvészték Európából. Kontinensünk jövő sorsáról való vitatkozás most már csak a Szovjetunió és a német véderő ügye. Az angolszászoknak

itt már nincs más teendőjük, minthogy a bolsevizmusnak a kényelt tartás. Ha már a nyeregben ül, akkor lovagolni fog.

Ha ma az angol csapatok és az amerikaiak tényleg elérték volna háborús céljukat, a német birodalom erkölcsi és katonai összeomlását, akkor Európa néhány nap alatt a bolsevizmus lábainál heverne, anélkül, hogy a vörös hadseregnek lényegesebb működésbe kellene lépnie. Kontinensünk egyetlen országa sem tudná magát ettől a forgószélről távol tartani. A háború akkor szörnyű véget érne. Kevés a fantázia arra, hogy az európai kontinensnek ezt a tragédiáját lefesse.

EDEN:

Moszkvában valamennyi politikai kérdést megvitattak

Amszterdamból jelenti a DNB: Eden külügyminiszter beszédében foglalkozott a tanácsadó Európa-bizottság megalakításával, amely a legközelebbi jövőben már megkezdheti a működését. Feladata, hogy megvizsgáljon minden olyan kérdést, amellyel a három kormány megállapodás szerint foglalkozik, valamint, hogy javaslatokat terjesszen a három kormány elé. Az Európa-bizottság nem lesz végrehajtó hatalommal felruházott testület, hanem azt a célt szolgálja, hogy segítségére legyen a három kormánynak. Eden fejtegetéseiben ezután rátért arra, hogy az itáliai kérdések megvitatására a szövetségesek egy szervezetet létesítettek, amelynek feladata a három nagyhatalom egységes politikájának biztosítása. A moszkvai értekezleten a szovjet képviselőit tájékoztatták a szövetségesek olaszországi katonai kormányának alapelveiről. A moszkvai négyhatalmi nyilatkozatról azt mondta az angol külügyminiszter, hogy annak szellemi szerzője Cordell Hull. Rámutatott annak szükségességére is, hogy a négy kormány között szükség van egy

Göbbels dr. kiemeli, hogy a német nép ennek a borzalmas drámának eddigi megterhelését olyan áldozatos szellemmel vállalta magára, amely csak bámulatos érdemel. Ujból és újból büszkén lehet megállapítani, hogy a német nép teljesítményeivel messze túlhaladta azt, amit tőle vártak. A német vezetés szilárdan elhatározta, hogy folytatja ezt a harcot a német nép nemzeti és egyéni létéért hátrahagyott, ingadozó nélkül a győzelemig. Mögöttünk van egy gondokkal és szorongatásokkal eltelt nyár — írja Göbbels dr. — Itt állunk az őszben, amely nem enyhítette a teherpróbát és olyan telet várunk, amely ben-

nünket a legkeményebb próbára fog tenni. De győzelmi eshetőségeink rendületlenek. Tudjuk ezeket megvédeni, ha rá kerül a sor. Nálunk senki a világon nem gondol engedékenységre. Ilyen elképzeléseket csak az ellenséges propaganda szerepeltet, a tények világában azonban ezek pusztán teóriák. Mi mindnyájan tudjuk, hogy ez a háború minden hallatlan szenvedéssel még mindig jobb, mint olyan béke, amelyet az ellenség ránk kényszerítene. Kényszerítve vagyunk a végő erőfeszítésre és ezért a végsőre is eltökéltük magunkat. A győzelem lesz egykor mindnyájunk számára a legnagyobb bátorság jutalma.

tó testület. Nem eszköz arra, hogy a három hatalom felfogását másokra rákényszerítse. Szembe kell nézni az igazsággal — mondotta Eden. — E három hatalmat terheli elsősorban a felelősség azzal, hogy biztosítsa, hogy ezt a háborút tartós béke követi. Ha mi együtt meg tudunk egyezni, nem lehet olyan probléma, amelyet végül is ne tudnánk megoldani. Megállapodtunk abban, hogy esetenként a problémák megvitatására egy külügyminiszterből és két nagykövetből álló ad hoc háromhatalmi értekezletet hívunk össze. Ez némi újítást jelent a diplomáciai eljárásban. A moszkvai értekezlet nagy sikerének még csak nem is azt tartom, hogy az említett nagyhatalmú gépezetet megteremtettük, hanem azt, hogy megadta az alapot az egymás közti jó kapcsolathoz, bizalomhoz.

Az alsóházban Eden külügyminiszter beszédéről a diplomata-pályában bent volt Törökország, Portugália, Hollandia, Brazília, Spanyolország, Belgium, Argentína és más országok képviselője és végül hallgatta a beszédet Smuts tábornok is.

Végh József:

Amicől érdemes írni...

Egymás között...

Számtalanszor kárhoztatjuk azokat, akik a cím és rangkorság operettromantikájától elvakítva, válságjelenet emelnek magyar és magyar közé. Elméleti síkon egyetért ebben minden igaz érzésű magyar ember. A gyakorlati élet mégis azt mutatja, hogy a valóságok világa egészen más, mint az elvek megállapítása. Lépten-nyomon olyan külsőségekbe és az egyéni hiúság olyan kicsinyes megnyilvánulásaiba ütközünk, amelyeket megmosolyogunk ugyan, de mégsem tudunk lerombolni, mert a legtöbb ember kényelemszeretettől, vagy nemtörődomségtől feladja a reménytelen küzdelmet az uralkodó szokások hatalmával szemben. A felszabadulás óta eltelt három esztendő alatt Erdélyben is akadtak olyanok, akik azért bujták a levéltárak eljárt irásait, hogy nemesi előnevet, vagy primori címet begyűjtsenek a nevük elé, de szerencsére az egészséges erdélyi közvéleményt nem tudta megfertőzni ezeken az akarnokoknak előkelődi játéka és az erdélyi magyar egyetemesen a társadalmi elrejtegetés nem üthetett rést.

Olyan jól esik feszesség nélkül, igazi testvériség jegyében együtt lenni a mai világ-egés idején magyaroknak. Mindazt, amit a társadalmi válságokról előláróban leírtam, azért állapítottam meg, hogy annál inkább kifejezhessem azt a megnyugtató és boldog érzést, amelyet a napokban a Kolozsvári Kisiparosok Összejövetelén Temetkezési Egyesületének társas összejövetelén éreztem. Kedves meghívásnak tettem eleget, amikor elmentem erre az összejövetelre, amelyet az egyesület Magyar-utca 11. szám alatti székházában tartottak. Az összejövetelen Kolozsvár magyar társadalmának minden rétege képviselve volt. A fehérr szék mellett együtt ült az intellektuális kisiparos, a földész a kereskedővel, a hivatalnok a fizikai munkással. Mind-egyik az volt az érzésem, hogy most csak-ugyan egymás között vagyunk: magyarok. Nem uralkodott feszesség a levegőben. Nem kellett a társalgásban cirkalmas kifejezéseket és képmutatást használni. Egész este egyetlen-egy „alázatos tisztelettel” sem hangzott el. A jókedv sem tombolt meg, ahogy banketten általában történni szokott, mert ezen az összejövetelen nem buztá a cigány. Miért nem érvényesül ez a szellem a magyar élet minden vonalán? Hiszen mindannyiunkban megvan a jó szándék, mindannyian elítéljük az élet ferdeségeit! Hogyan történhet tehát meg, hogy még a mai rendkívüli időkben is akadnak olyanok, akik nem tértek észhez és a formások üres szekerét többre tartják a magyar testvériség parancsánál? Az 1700 tagot számláló kisiparos egyesület bebizonyította, hogy az egység itka a közös-séget való munka és a természetesség. Ön-álló székháza van, jelentős anyagi tőkéje és a tagok számára étermi helyiséget is fenntart. Kereteit annyira kibővítette, hogy a tagok között most már a magyarság minden rétege képviselve van. Így helyes ez. Egymás között élni, egymásért munkálkodni és csak az érdemeket becsülni. Ezt kellene megtanulni az egész magyar társadalomnak és akkor nyugodt bizalommal tekinthetnénk a jövőre.

Követendő példa

Az idegen uralom huszonkét esztendejének egyik legfontosabb tanúsága, hogy a tökéletes felekezeti béke milyen hatalmas erőt jelent. A felszabadulás óta is feltétlenül öröközünk azon, hogy ezt a felekezeti béke-egységet továbbra is fenntarthassuk. Egy-egy helyen történtek ugyan surlódások, de ezeknek hamarosan sikerült elejét venni, úgy, hogy a vallásszabadság ősi földjén különböző keresztény felekezetek együtt munkálkodnak a magyar lelkek megerősítésén és a jövőre megállapozásán. A felekezeti béke meghatározó példájáról olvasunk most tudósítást a nagyváradi lapokban. A tudósításból arról értesülünk, hogy a derecki ref. egyház női bibliakörének legutóbbi társas összejövetelén Arany János Pascal nagyváradi premontrai kanonok volt az ünnepi szónok, aki „A Krisztus által értelmezett szegénység” címen tartott rendkívül értékes, költői szépségekben gazdag előadást. Amikor arról az előadásról beszámoltunk közlünk, nem az előadó gyönyörű gondolatait, vagy szónoki készségét akarjuk méltatni, hanem azt a tényt, hogy a ref. asz-szonyok bibliakörében egy római katolikus szerzetes jelent meg és előadást tartott egy olyan estén, amelynek tiszta jóvedelme a ref. lelkészek özvegyeinek segélyezését szolgálja. Ugy érezzük, hogy az ilyen példaadásokban mutatkozik meg az igazi erdélyi szellem. Meglepetést érzünk a szívünk körül, amikor azt láthatjuk, hogy sem társadalmi téren, sem a vallásszabadság hagyományainak területén nem térünk el a múlt tanításától és az a titkos óhajunk, hogy ezekre az erdélyi példa-

mutatásokra országsszerte figyeljen fel a közvélemény.

Különös merényletek

Napok óta szóbeszéd tárgyát képezik Kolozsváron azok a különös merényletek, amelyek közvetlenül nem személyek, hanem a télikabátok ellen irányulnak. Igaz ugyan, ezek a merényletek még érzékenyebben érintik az érdekelteket, mintha fizikai támadással kellené szembeszállni. A párharcban ugyanis lehet győzedelmeskedni, de új télikabátot szerezni egyrészt az anyagihiány, másrészt a pénzszűke miatt nagyon problematikus. Így tehát ért-hető, hogy városszerte óriási riadalmat keltett az a hír, hogy eddig még ismeretlen, rejtélyes merénylet az esti órákban valami olyan vegyi szert fecskendez a gyanútlan járó-kelők téli-kabátjára, amitől a kabátzövet lassan, de biztosan kiég. A kolozsvári társadalom három köztisztviselőben álló tagja esett eddig ál-doztatul a merényletnek, akinek személyazonos-ságát a legalaposabb rendőri nyomozás sem tudta kideríteni.

Vajon ki lehet az elvetemült gonosztevő? Nyilván valami szörnyű lelki aberrációval állunk szemben. Hiszen a tettes nem ismeri az áldozatait és merényleteinek elkövetésében semmiféle anyagi haszna nincs és még azt sem lehet mondani, hogy személyes bosszúvágy vezet. Lehet, hogy örül feltalál, aki gyanútlan embereknek akarja kipróbálni ismeretlen vegyi szerének hatását. Az eddig nyilvános-ságra került mindhárom esetben ugyanis min-dig idegenek vették észre, hogy az áldozatok télikabátja kiégett, olyan lassan történt a ve-gyi szer pusztítása. Egy bizonyos: bárki kö-veti el a különös merényleteket, a legsürgő-

sebben ártalmatlanná kell tenni. A mai vi-lágban a télikabát olyan kincs, amelyért min-denki aggódik és így a közvélemény meg-nyugtatója elsőrendű fontossága, hogy a merényletekre fényt derítsenek.

Közlekedés akadályokkal

Nem lehet mindenért a háborús viszonyo-kat okolni. Vannak olyan bajok is, amelye-ken egy kis jóakarattal nagyon könnyen le-hetne segíteni. Ezek közé tartoznak a ko-lozsvári közlekedési zavarok, amelyek külö-nösen idegenforgalmi szempontból rengeteg kívánni valót hagynak bánta. Nincs a vi-lágon olyan város, ahol ne gondolkodnának a vi-dékről érkező utasok beszállítására. Hétköz-nap nálunk is úgy, ahogy lebonyolítják a közlekedést az állomás és a különböző város-részek között, bár itt is nagyon sok jogos kifogást sorolhatnánk fel. A vasárnapi köz-lekedés azonban szinte példátlanul áll. Az állomáson a hivatalos rendelet értelmében mindössze öt taxi várakozhat, ehhez járul-nak a bérkocsik. Arról ne is álmodozunk, hogy a csomagokkal küzködő utas taxit sze-rezhet. Marad tehát a hajtóvadást a bér-kocsik után. A bérkocsisok azonban nem hajlandók elmenni a város bármely részébe. Így pl. az Erzsébet-ut és környéke, a Tre-fort-utca és a környező utcák, valamint a Pata-utca és kerülete teljesen megközelíthet-e-tenek. Vasárnap nincs aptóbuszforgalom és így az utas, ha ismerős Kolozsváron, gyalog kénytelen bemenni a városba, ha pedig ide-gen, úgy a jóakaratra van bízva, hogy tájé-kozódjék. Valóban helyesnek tartjuk, hogy az autóbúsforgalommal takarékoskodni kell. Nagy a benzin és a gumihány. Indokolt tehát a vasárnapi korlátozás. Ez azonban nem vo-natkozhat az állomásra, különösen olyan vá-rokban, mint Kolozsvár, ahol nem közleked-nék villamosok. Az utasok beszállításáról a legkisebb vidéki városban is intézményesen történi gondoskodás, szomorú lenne tehát, ha Erdély fővárosában nem változtatnának sür-gősen a mai helyzeten.

Ítélet az észak-erdélyi kommunista perben

Súlyos fegyház- és fogházbüntetéseket szabott ki a törvényszék

Tíz vádlottat felmentettek a vád és következményei alól

KOLOZSVÁR, november 12. A Kolozsvári törvényszék 11. ülésszakán ma reggel délelőtt hirdetett ítéletet az észak-erdélyi kommunistaperben. Amint megír-tuk, az észak-erdélyi kommunistaper öt csoportban megtartott tárgyalásáról el-maradt vádlottak ügyét az elmúlt hetek-ben tárgyalta a törvényszék ötös külö-natáncsa Sebessy Gábor dr. törvényszéki bíró elnöklésével. A megidézett több, mint száz vádlott közül megjelent 66 ügyében ítéletet, illetve határozatot hozott a bíróság. A megjelent 66 vádlott közül négy vádlottal szemben a vád képviselője, Pia-csek István dr. ügyész elejtette a vádat. Ezek ellen az eljárást megszüntette a bi-róság. A 62 vádlott közül a tegnapi ítélet-kiírdetésen Bozsán Pál lakatossegéd Helsinki-utca 21. szám alatt lakó egyén nem jelent meg, ellene nyomozó- és elfo-gatóparancsot adott ki a törvényszék. A többi vádlott közül tizenegyet fegyházra, egyet börtönrre, harminchatot fegyházra, kettőt pénzbüntetésre, egy kiskoru vád-lottat szintén fegyházra ítélte a bíróság. Tíz vádlottat felmentettek a vád és követke-zményei alól.

A fegyházbüntetést kapott vádlottak közül Konreich Imre 7 évi, Neumann Sán-dor 6 évi, Meister Hermann 5 évi, dr. Fried Béla 5 évi, Kohn Jenő 4 évi, Róth Imre 6 évi, Róth Lajos 3 évi, Fuchs Iszák, Berkovics Rudolf egyenként két és fél évi, Grün Manó 2 évi és kéthónapi, Mihály Imre két évi fegyházbüntetést kapott. Po-litikai jogaitak 10—10 évre fűggesztette fel a bíróság.

Börtönbüntetést kapott Kovács István vádlott, akit másfél évre ítéltek és 5 évi jogvesztést is kiszabott reá a bíróság, azonban a büntetést az előzetes letartózt-atásban eltöltött idővel teljesen kitöl-töttnek vette. Az ítélet egyébként Kovács Istvánnal szembeh jogerőre emelkedett.

1945 január elsejéig rendezik a kereskedelem képesítéshez kötését

SZEGED, november 11. (MTL.) Zsindely Ferenc kereskedelmi mi-niszter szerdán délelben a szegedi ke-reskedelmi és iparkamarában fogad-ta a szegedi keresztény kereskedők egyesületének és a fűszer-paprika-nagykereskedőknek a küldöttségét. Zsindely Ferenc részletesen válaszolt a két küldöttség előterjesztett kére-seire. A kereskedelem képesítéshez kötéséről kijelentette, hogy igyekszik 1945 január 1-ig ezt a kérdést tető

A fogházbüntetéstes vádlottak közül Raucher Károly 2 évi, Goldenberg Sán-dor, Szilágyi József, Farkas Jenő, Leb-ovits Samu, Jakab Endre, Klein Miksa és Stössel Arthur vádlottak egy-egy évi, Wechsler Jakab 2 évi, Rosenfeld Armin 10 hónapi, Freiser Vilmos 6 hónapi, Fried-mann Sámuel 7 hónapi, Vuren Manó 5 hónapi, Goldstein Samu 5 hónapi, Pollák Jakab 6 hónapi, Vig Béla 5 hónapi, Veress Lajos 8 hónapi, Binder Lajos 5 hónapi fogházbüntetést kapott és politikai jogai-kat 3—3 évre fűggesztette fel a bíróság. Tizennyolc vádlott kisebb fogházbüntetést kapott, két vádlottat 100—100 pengő pénz-büntetésre, egy fiatalkoru vádlottat a fia-talkoruk fogházbán eltöltendő 1 évi és 6 hónapi fogházra ítélték.

Az ítélet öt vádlottal szemben jogerőre emelkedett, a többiek esetében vagy az ügyész, vagy a vádlottak és védők fel-lebbezték.

Az ítélet indokolásában a bíróság is-mertette a vádlottak büntességi fokát, akik a román megszállás alatt kommunista sejtekbe szervezkedtek, kommunista tevé-kenységet folytattak és működésüket a második bécsi döntés után is tovább fol-ytatták a hatóságok által történt leleple-zésükig.

Az ítéletkiírdetés után az ügyész in-ditványozta, hogy a bíróság helyezze őri-zetbe az ítélet jogerőre való emelkedéséig Róth Lajos, Raucher Károly, Róth Imre, Fuchs Iszák, Meister Hermann, Berkovics Rudolf, Grün Manó, Neumann Sándor, Wechsler Jakab, dr. Fried Béla, Kohn Je-nő, Konreich Imre és Mihály Imre vád-lottakat, akiknek szökésétől a büntetés súlyossága miatt tartani lehet. A bíróság az indítványnak helyt adott és a fenti 13 vádlottat előzetes letartóztatásba he-lyezte. A fogházbüntetésre ítélt, kiskoru vádlottat átadták a kiskoruk bírójának.

A dél-erdélyi magyar evangélikus egyházkerület közgyűlése

BRASSÓ, november 12. A romániai ma-gyar evangélikus egyházkerület a közel-multhban tartotta meg évi közgyűlését Brassóban, Purgly László egyházkerü-leti felügyelő és Argay György szu-perintendens elnöklése alatt. A köz-gyűlésen résztvett dr. Palágyi Jenő aradi főorvos, mint az egyházkerület másodfel-ügyelője, Guld Emil aradi bankigazgató, egyházkerületi ellenőr, Nikodémusz Ká-roly brassói lelkész, egyházkerületi fő-jegyző, dr. Papp Béla brassói orvos, az egyházkerület világi jegyzője, Kocsis Bé-la brassói gyáros, egyházi bíró, s az egy-házkerület más tisztviselői és vezető em-berei. Először üléseztek a különböző bi-zottságok, majd pedig délután kezdetét vette a közgyűlés előértekezlete. Este a brassói gyülekezet templomában az egy-házkerület gyámintézete rendezte meg vallásos estjét a maga eszméjének: a ta-nulóifjúság támogatásának az elősegítésé-re. Mély benyomást keltett Bálint János és Kanabé Gábor középiskolai tanulók bizonyosságtétele az ifjúság munkájáról és célkitűzéseiről.

Másnap Purgly László, egyházkerületi felügyelő nagyhatású beszéddel nyitotta meg a közgyűlést. Megnyitójában a jelen legsürgősebb s legfontosabb feladatát ab-ban látja, hogy

össze kell fogni az erőket s felretéve mindent, ami elválaszthatná egymástól, egyetértő testvéri szeretetben munkálni egyházunk és népünk javát.

Az elnöki megnyitó után Argay György szuperintendens részletesen beszámolt a két évvel ezelőtt tartott közgyűlés óta le-zajlott eseményekről s az egyház életé-ről. Jelentette, hogy

a mai időkben az egyház munkájának az az egyetlen célja volt, hogy a lelke-ket közelebb vezesse az élő Istenhez.

A szociális munka ért el szép eredmé-nyeket, bizonyossággal annak, hogy a magyarság szociális érzéke és egymás-ért való felelőssége erős fejlődésen megy keresztül.

Vázolta azt a nagy válságot, melyen az egyházkerület iskolái mennek át, majd is-mertette azt az erőfeszítést, amellyel a lelkészi és tanítói utánpótlást biztosítani igyekeztek. Hálásan emlékezett meg a két testvérfelekezetről: a református és római katolikus egyház készséges támogatásá-ról, mely az evangélikus tanulóifjúság előtt megnyitotta tanintézetek kapuit.

A közgyűlés meghallgatta Kiss Béla teológiai tanár, Bíró László egyházkerü-leti számvevő és Gillich Fülöp beszámoló-ját. Az egész közgyűlést a megértés és az egyetértés szelleme hatotta át minden megnyilatkozásában.

Rendőrségi bűnügyi napló

KOLOZSVÁR, november 12. A rendőrség bűnügyi naplójában az utóbbi 24 óra ese-ményei között az alábbi adatokat találjuk: Börtnylk György kolozsvári börtkereskedő betörés ügyében tett feljelentést a bűnügyi osztályon. Feljelentésében elmondta, hogy csütörtökön a déli órákban, a déli üzletzárás idején ismeretlen tettes behatolt Hunyadi-tér 14. szám alatti üzletébe és onnan 2500 pengő készpénzt elloptott.

Lopás ügyében tett feljelentést Miske Már-ton Tordai-utai lakos is. Jelentése szerint is-mertetlen tettes ellopta a Szchenyi-térn né-lhány percig őrizetlenül hagyott 500 pengő értékű kézikocsiját. Ugyancsak lopás ügyében tett feljelentést a rendőrségen Stori Mór Honvéd-utcai lakos is. A Honvéd-utca egyik garázsában elhelyezett tehergépkocsijának kerekéről ismeretlen tettes ellopta az abron-csot és tömlőt. Anyagi kára több mint 800 pengő.

Kozma Ferenc Zsigmond király-ut 118. sz. alatti lakos feljelentést tett ismeretlen tettes ellen, aki tegnap már másodízben törte be kövekkel este 10 óra után utcára nyíló ab-lakait. A rendőrség bűnügyi osztálya az öz-szes bejelentett ügyekben erélyes nyomozást folytat a tettesek kézrekerítésére.

KERESKEDELMI TANONCISKOLÁT LÉTESÍTENÉK NAGYVÁRADON. Nagy-váradiról jelentik: A nagyváradi Kereske-delmi Csarnok vezetősége a kereskedő utánpótlás biztosítására tervbe vette a kereskedelmi tanonciskola létesítését. Hogy ezirányú törekvést megvalósítsa, beadványt intézett a polgármesterhez és utalt arra, hogy a keresztny kereskedel-mi élet megerősítése érdekében milyen nagy jelentősége van a megfelelő átállítá-snak. Ezt a célt szolgálná a kereskedel-mi tanonciskola, amely hozzáértő és gya-korlati embereket adna a magyar keresz-tény szellemű kereskedelemnek. A bead-ványban a Kereskedelmi Csarnok elnök-sége hivatkozik arra, hogy önérejeből nem képes a kereskedelmi tanonciskolát megvalósítani és ezért a város anyagi tá-mogatását kéri.

A munkásság kérdése

Az Ellenzék egyik minapi számában Kassay Géza számolt be egy munkásnak hozzáírt leveléről. A munkás szomorúan állapítja meg, hogy a munkáskérdés nem foglalkozik igazán jószerűen és jószándékkal, s ennek tulajdonítja, hogy nemcsak a munkás van előítéllettel, hanem a munkás megítélésében is előítélet vezet másokat. Pedig milyen jó lenne az egymásratálálás, állapítja meg, s milyen sok munkás kívánja őszintén ezt a találgatást! — Sok igazság és megismerési való tanulság van ezekben a sorokban, s a magunk részéről sietünk hangsúlyozni, hogy a találgatást az értelmiség részéről is sokan kívánják, s igyekeznek jóvátenni a munkássággal szemben elkövetett mulasztásokat. Mert nem lehet tagadni, hogy mulasztások vannak, s az értelmiség a multban valóban hamis képet alkotott magának a munkásságról és bizalmatlansággal, gyanakvással figyelte annak minden megmozdulását. De ezt a magatartást sem annyira a munkásság szociális követelményével szembeni ellenszenv, mint inkább a munkásság politikai magatartásától való idegenkedés diktálta. Bárhol is volt azonban, tagadhatatlan, hogy ezek az elfogultságok és előítéletek azóta sokat enyhültek, vagy éppen meg is szűntek. A munka nagy szerepe a társadalomban lassan teljes elismeréshez jut, a társadalmi igazság parancsa egyre határozottabban érvényesül, s ezekkel párhuzamosan a munkásság rendre egyenrangú tagjává lesz a társadalomnak. Természetesen nem a jogi egyenlőségre gondolok — ez régiesen megvan —, hanem inkább arra, hogy nyitva áll számára a társadalmi emelkedés minden foka, a magasabb művelődés lehetősége és a közéletben való érvényesülés.

Nálunk mintegy négy-öt évtizede küzd a munkásság nagyobb erővel a gazdasági és társadalmi érvényesülésért. Ezeknek a küzdelmeknek jelentőségét nem tagadhatjuk. Hiszen a munkaidő a munkásmozgalmak megindulásakor még 14—16 órát tett ki, a munkabérek alacsonyak voltak, a munkahelyek egészségtelenek, a bándsmód igen gyakran durva. A rohamosan fejlődő gyáripár a munkástömegek fizikai, erkölcsi és gazdasági életét súlyosan veszélyeztette. Ezekben az időkben bírálatára, állapítására meg a töke és munka ellentétét és ezt az állapotot csak osztályharc utján vélte megváltoztathatónak. Marx részgazdasági állapított meg, azonban később a társadalmi fejlődés nem igazolta tanításait, s igazságszerűen ma már idejejüket multaknak tűnnek fel. De ez mitsem változtat azon, hogy a munkásság kezébe olyan fegyvereket adott, amelyek hatásosaknak bizonyultak, s a munkásosztály harca helyzetének megváltoztatásért valóban jelentékenyen előmozdította a munkásság sorsának megváltozását. A szocializmus milliók életédekében gyökerezett, történeti jelentőségét letagadni nem lehet. De sikereit bizonyára nem a Marx által megfogalmazott elméleteknek köszönhetette, hanem sokkal inkább a munkásság erkölcsi bátorságának, fegyelmességének és az emberi jogok győzelmébe vetett hitének. Az ipari munkásság nyújtotta a XIX. században a szervezkedés első példáját, mutatta meg a világnak, mit jelent a szervezett tömegek ereje és milyen félelmetes hatalom ez a tömeg a vezetők kezében. A vezetői a munkásságtól mindig nagy erényeket követeltek meg — így küzdhettek csak fel magukat a munkások a tökével csaknem egyenrangú tényezővé. De nem szabad azt sem soha elfelejtenünk, hogy idővel maga az állam is megértette ezeket a törekvéseket, igyekezett a tökének és munkának az érdekeit összehangolni s így a féltelen osztályharc jogosultságát megszüntetni. Mert érthető volt az osztályharc addig, amíg a vezető osztályok hatalmi erővel próbálták a feltörő társadalmi bajokkal harcolni, ahelyett, hogy a szocialista mozgalom hajtóerejét kutatták volna és a szociális bajok megelőzésére fordították volna minden erejüket. De mihelyt felébredt a figyelem a szociális kérdések iránt s azoknak megoldására állandó és következetes törekvések mutatkoztak, s ezeknek nyomán a szociális bajok valóban gyógyulóban is voltak, az osztályharc indokoltsága is megszűnt.

A szociális gondolkodás valóban nem erős oldala középosztályunknak. Mégis, azt hiszem, a munkássággal szembeni magatartása nem a munkásság szociális harcának szölt, hanem inkább a munkásság által képviselt politikai elveknek. Nem lehetett a multban a munkásság kérdéséről a szociáldemokrácia kérdéséről elválasztani, a magyarországi szociáldemokráciával szemben pedig már a forradalmak előtt is érthető volt a középosztály idegenkedése. A bizalmatlanság oka tehát a munkásság régebbi politikai multjában van,

S ha a munkásság ma — tapasztalatokban gazdagabban — visszatér a multban régebbi korszakára, meg kell állapítania azt, hogy két kérdés volt, amelyek a középosztály bizalmatlanságát a munkássággal szemben jogosan felébresztette. Az egyik az, hogy a munkásságban nem volt meg a megértés a magyarság multjával, sajátos szellemiségével, kulturájával és törekvéseivel szemben. Ugy látszott, hogy a munkásság nem akarja átvenni és megbecsülni a magyarság szellemi értékeit, nacionalizmusának tartalmát, mert maga a nemzeti gondolat idegen számára. De nemcsak a nacionalizmussal, hanem a hitet szemben is hasonló idegenül állt a munkásság, sőt számtalanszor érték igen éles támadások a vallást a szocializmus lényegéhez a vallás és nemzeti gondolat tagadása, az ezuttal nem tartozik ide. De, mert a szocializmus hívei ennyire ellenségesen bántak a haza és a vallás fogalmaival, érthető módon mindazok, akiknek a számára ezek a fogalmak szentek voltak, gyanakodva, idegenkedve, sőt ellenségesen fordultak szembe nemcsak az elvek hirdetőivel, hanem talán ezen túlmenően az egész munkássággal, s abban egy rombolásra, anarchiára kész tömeget láttak. Bizonyára helyesebb lett volna mindent elkövetni, hogy a munkásság a magyar eszmék és célok számára megnyerhető legyen, s hogy nem így történt, annak ma az egész magyarság vallja kárát.

Volt azonban a munkássággal szembeni idegenkedésnek még egy másik oka is, s ez az, hogy a munkásmozgalmak vezetői

nagyobb részt zsidók voltak s így a magyarországi szociáldemokrácia is magán viselte a zsidóság gondolkodásának, szellemiségének bélyegét. Alighanem jórészt ezzel magyarázható a mozgalom idegenkedése mindentől, ami magyar — hiszen az északi államok, vagy Franciaország, Anglia stb. szocialista mozgalmaikat hazájukban soha nem vádolták hazafiatlansággal. A mozgalom megindulásának idején különben magának a munkásságnak összetétele is más volt, mint ma, s benne a fajmagyarság csak viszonylag kis arányban szerepelt. A munkásság vezetői nem fajmagyarok voltak, s így maga az egész mozgalom is a maga sajátosságaiban, szellemiségében nagyon idegen volt a magyarságtól s elriasztotta a munkásságtól a magyar értelmiség legjobbjait.

Sok minden változott az utolsó évtizedben. Erdélyben a veszély miatt kerülünk egymáshoz mindnyájan közelebb, magyarok. De változott a helyzet Magyarországon is, ahol a munkásság a magyar társadalom értékes, művelt elemévé emelkedett, jogos igényei elismerést nyertek, gazdasági helyzete megerősült. Azt hiszem, ma polgári öntudata, társadalmi és politikai helyzetét ugyanolyan látja mindenki, mint a többi polgárét. A magyar gyáripár alkalmazottainak száma — a Statisztikai Évkönyv adatai szerint — elérte a félmilliót. Félmillió jól szervezett, városi, öntudatos, igényes ember, akiknek szerepe a nemzet életében egyre nő. A nagy változásokat nemcsak a munkásság számának emelkedése, gazdasági, szociális és művelődési színvonalának javulása jelenti. Van egy ennél lényegesebb változás is: megváltozott a munkásságunk a nemzethez való viszonya is. Bizonyára sokat tanult a munkásság a forradalmi időkben is, de a változást mégis in-

kább annak tulajdonítom, hogy a munkásság biológiai összetételében egyre magyarább lett, utánpótlását egyre inkább a szinmagyar falusi szegénység szolgáltatta s így természetesen a gondolkodása, szemlélete sem lehet más, mint magyar. A mai munkásságból már nem hiányzik a megértés a magyarság sajátos kérdéseivel szemben — amint hogy más a mai értelmiség szociális felfogása is.

Természetesen ez korántsem jelenti azt, hogy a munkásságban nem él már többé az osztályöntudat, vagy az osztályhivatás tudata. Ebben azonban nem kell veszedelmet látnunk. Az osztályok a természet művet, s az osztályokra való tagozódás minden fejlettebb társadalomban megvan, s nem is jelent veszedelmet mindaddig, amíg az egyes osztályok tevékenysége nem fordul egymás ellen. Ugy látjuk, munkásságunk ma már tuljutott az osztályharc idejétmult, avult s a nemzetre nézve veszedelmes szemléletén, nem osztályuralomra tör, hanem egy igazságos és emberséges társadalmi rend megvalósításáért harcol. Ha a nemzet és állam kérdéseiről gondolkodik, át kell törnie és bizonyára át is tudja törni osztály szűk korlátait.

Ha a munkásság és értelmiség közötti különülestről beszélünk, hibákat mind a két oldalon találunk. Munkás és szellemi pályán dolgozó egymásra vannak utalva, s ennek az igazságnak elismerését a társadalom joggal kívánhatja meg mindkettőtől. De azzal is tisztában kell lennünk, hogy nem elég a megértés hangoztatása, őszinte és erőteljes szociális politikára van szükség, mert a munkásság problémáit csak így lehet megoldani. A nemzetnek pedig az az érdeke, hogy ezek a problémák megoldassanak.

VITA SÁNDOR.

Senkit sem bántva, senkit sem pironogatva ünnepeljünk ma itt

— mondotta Kállay Miklós miniszterelnök a felszabadulás kassai megünneplésén

KASSA, november 12. (MTI.) A kassai felszabadítási ünnepségekre Kassára érkezett Kállay Miklós miniszterelnök, Bornemisza Géza ipariügyi miniszter, Szinai-Merse Jenő vallás- és közoktatásiügyi miniszter, Antal István dr. nemzetvédelmi propagandaminiszter, továbbá Bárczay János földművelésügyi, Gergelyffy András belügyi és Pataky Tibor miniszterelnökségi államtitkár, valamint Incze Péter miniszteri tanácsos, a miniszterelnök személyi titkára és Haefler István osztálytanácsos, a miniszterelnökség sajtópolitikai osztályának vezetője.

Ünnepi istentisztelet

A miniszterelnök a kormány tagjaival a Lél motorossal érkezett meg Kassára. A feldíszített pályaudvaron a vármegye és a város vezető személyiségei fogadták őket. Vitéz báró Schell Péter főispán üdvözölte a miniszterelnököt és a kormány tagjait. Az üdvözlés után a székesegyházba vonultak és résztvettek az ünnepi mi-

sén, amelyet Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás nagy papi segédlettel pontifikált. A mise közben Madarász István megyéspüspök mondott szentbeszédet. A mise után Kállay Miklós miniszterelnök megkoszorúzta a dóm falán lévő Rákóczi-emlékművet, valamint a Fő-utca egyik házán elhelyezett jelképes oltárt, a hazaszeretet és áldozatkészség oltárát.

Ezután került sor a kassai napok legkiemelkedőbb ünnepségére, amelynek színhelye a Szentkorona-téren volt a hősi emlékmű előtt, ahol öt évvel ezelőtt a Kormányzó Ur Öfömlőtsége bevonulása alkalmával rendeztek díszes ünnepséget. Az ünnepségen résztvett Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás és Meszlényi Zoltán felszentelt püspök, továbbá Kuzmich Gábor, a posta vezérigazgatója. A Himnusz után Szapáry Sándor, a kassai Nemzeti Színház tagja elmondotta Gyula diáknak a „Kassai ének” című költeményét, amelyet Kassa felszabadulásának emlékére írt.

Kállay Miklós miniszterelnök beszéde

Ezután Kállay Miklós miniszterelnök elmondotta ünnepi beszédét.

— Néhány nappal ezelőtt arról beszéltem — mondotta —, hogy mit jelent itt földünkön a magyar összefogó erő, annak államalkotói, politikai és nemzeti szempontjaiból. Itt is folytathatom ezt a gondolatot, mert hiszen erről eleget szóltam nem lehet. De Kassán, ahol nincs nemzeti kérdés, elvonatkoztatott magamat ebből és a ma politikai problémáitól is. Lokálpatrióta leszek és a városról, nemzetünk rendjéről való beilleszkedéséről, jövődjéről kísérlem meg gondolatimat elmondani.

Kassa jelentősége

— Kassa, bár Kolozsvár után második fővárosa volt a török megszállás alatt kialakult részeknek, valahogy mégsem jelentett politikai gócpontot. Itt úgy, mint Kolozsváron, vagy más városokban Kelet-Magyarországnak, nem a politikai gondolat domináns, Kassának egészen más jelentősége volt és a jelentősége gazdasági és kulturpolitikai és ebben a vonatkozásban sem központ, de ennél sokkal több: kezdőpont és végpont. Egy fontos vonalnak, a kassa-krakkói vonalnak egy kezdő, illetve végpontja. Egy gazdag és eredeti önálló kultura világa, egy önálló, virágzó gazdasági emporumnak főállomása. A XIV. század elején ez az adottsága már nemzetközi megállapodás keretében is valósággá vált, mert egység jön létre, amely biztosítja Kassa és Krakkó között

polgáraink szabad kereskedelmét. Később Kassa Európa egyik legfontosabb kontinentális útja, amely a Fekete-tenger és a Keleti-tenger között a török megszállás alá került Moldávól nyugatra folytatódva, Brassón, Kolozsváron át fordult Krakkó és Thorn felé. A magyar bor és gabona, a magyar réz és magyar ezüst, meg a magyar kézműipar pompás termékeit ez uton cserélik ki az északi szomszéd sójával és kénjével, üvegével és szőlőjével és természetes, hogy a százados gazdasági forgalom nem maradhatott hatás nélkül az érintkezés egyéb formáira sem. A Hedvig magyar királyleány által alapított krakkói egyetem kassai diákjai közül nem egy lesz professzor. A gazdasági élet, a tudomány művelése ma itt ragyog körülötünk teljes szépségében: Kassa, mint multunknak tanubizonysága. Gondoljunk csak a Felvidék magyar renaissance-ára, amely innen származik át a Kárpátokon túlra.

„Az áldozatkészség és gondoskodás nem mulandó”

— Kassának ez a röviden összefoglalt útja és jelentősége szabja meg ennek a városnak életét és jövőjét. Mit jelent amellet, ami itt volt, itt van és itt lesz, az a husz év, ami elmúlt. Mert leromboltak néhány szép régi palotát, néhány nagyon csunya házat építettek helyébe. Ennyi nyomot hagyta itt. Rossz emlékeket, sajnos, többet, de mindez elmúlik. De az ONCSA-házak, amelyeket ma ava-

tunk és az azokkal képviselt szeretet, áldozatkészség és gondoskodás nem mulandó. De soha nem mulik el az a gravitáció, amit ez a város, ennek kultúrája, amelyte jelent nemcsak Magyarországot határain belül, de messze azon túl is.

Talán az egyedüli városunk, amelynek a gravitációja túlmutat a magyar határokon, kooperált idegen városokkal, amelyekben nemzetközi élet zajlott le.

Öt esztendő eredményei

— Most, a visszatérés évfordulóján a tudomány, kultúra, a szellemi fejlődésnek, a katonai erénynek méltóságát ünnepeljük az ünnepi le Kassán.

Senkit sem bántva, senkit sem pironogatva ünnepeljünk ma itt.

Mert az, hogy a kiállításnak anyagi gazdagsága több, mint Közép-Európában bárkinek lehet, az, hogy operánk és színművészetünk legelső, hogy a társadalmi egyesületek olyan lelkes munkát végeznek, hogy itt egyetértés, rend és nyugalom honol, hogy ez a kis város a háború ötödik évében ilyen rendkívüli körülmények között, ilyen szép, gazdag ünnepséget rendez, ez, azt hisszük, senkit sem bánt, senki érzékenységet nem sértheti, mert hiszen ha a magasabb kultura, a magasabb emberi élet, a szép és nemes gondolkodás valakit sért, vagy bánt, az önmagát itéli el.

— A visszatérésnek ötödik évfordulóján köszöntöm a visszatért Kassát és népét, a tőlünk soha el nem szakadt, mert mindig magyar volt és az is marad.

A nagy lelkesedéssel fogadott ünnepi beszéd után Tarczal Gusztáv mondott beszédet a kassaiak nevében. Az ünnepség után Bornemisza Géza ipariügyi miniszter megnyitotta az Országos Műszaki Múzeumot, Kuzmich Gábor postavezérigazgató pedig a kassai országos bélyegkiállítás.

A miniszterelnök és a kormány tagjai, valamint a hercegprímás délután résztvettek az ONCSA-házak felavatásán.

Harc sebesülten is

Kiemelkedő bátorságával és vállalkozószellemével vívta ki előjárót, valamint baktársai elismerését Csillei Gusztáv tizedes, egyik gyalogkötőlékünk parancsnoka. 1942. december 3-án önként jelentkezett arra a vállalkozásra, amelynek célja az ellenség felvétele volt. A vállalkozás alatt, mihelyt átjutottak a Don jegén, messze megelőzve rajt, előlelopódzott, hogy részt vágjon a bolsevisták drótkadályán. Már itt kétoldaltól is beves tüzet kapott, melyen betört az ellenség védőrendszerébe, egy bolsevista őrszemét közelharcban leküzdött, majd pedig felrobbantotta az egyik közeli földérdőt. A két nappal utóbb kitűzött vállalkozásra ismét önként jelentkezett. Ebben több ellenséges katonával küzdve, egy újabb földérdőt robbantott fel s csak akkor hagyta abba a harcot és engedte magát bátravetni, amikor néhány közelben becsapódott akna légneműsától küzdőképtelenné vált.

HIREK

Példás magatartás

Párját ritkító bátorsággal és önfeláldozással küzdött az 1942 december 4-én Kolozsvár mellett végrehajtott vállalkozásban Boráros Sándor szakaszvezető. Boráros önként jelentkezett abban a vállalkozásban való részvételre, amelynek célja néhány ellenséges földerő szétrombolása volt. Vállalkozó osztágot nagy ügyességgel vezette át a Don tulsó partjára s az első földerő eltorlaszolt ajtaját maga törte be kézigáratjaival. Ennek megtörténte után bátran berohant az erődbe, ott több szovjet katonát leküzdött, egyet pedig foglyul ejtett. Miután osztága megoldotta feladatát, ugyancsak nagy körülményességgel s harcászati érzékkel vezette vissza. Másnap, december 5-én az ellenség az átláthatatlan terep előnyeit felhasználva, váratlanul betört honvédeink állásába. Boráros szakaszvezető habozás nélkül rávetette magát a közelében álló négy honvéd élén a szovjet katonákra s eleseredett közelharccal kivetette elvesztett támpontunkból a bolsevistákat. Hősies és önfeláldozó harc során azonban halálos sebet kapott, amelybe bele is halt. Bátor és önfeláldozó magatartásával mindenkor példája marad a vitéz magyar katonának.

A „Félvér” féltettvére: „Lajla”. A „Moziújság” kritikája: Olyan ez a film, mint egy üdítő, friss pohár víz a tucatfilmek tikkasztó Szaharájában — állapították meg a „Lajláról” a svájci kritikusok. A Lajla messze északon játszódik le ismeretlen, hóborította erdők és völgyek között, farkascsoportok utakon, ahol azonban ez a távoli északi vidék és lapp még tőlünk teljesen idegen, de rendkívül érdekes kulturában él. Ez a kultúra tárul fel „Lajla” elbűvölő történetében, ahol — miként a „Félvér”-ben is — ismét a faji kérdés játszik döntő szerepet. Lebilincselően izgalmas mese keretében oszadatos élethűséggel (bizonyára az operatörök élete kockáztatásával) felvett farkascsoportmadások sorozata, szökezi szinte bémultan a nézőt szölyéjéhez. De túl a mese meglepő és frappáns fordulatain, a legragyogóbb expedíciós filmnek is beillő tájfelvételek és állatfelvételek olyan csoportját látjuk, amelyet még egy film sem. A „Lajla” az idei filmszezon nagy eseménye. A legnagyobb svéd színészek játsszák. Kolozsvárt kizárólagos joggal mutatja be a Corvin.

ARADI UJSÁGÍRÓK KEGYELETE HALOTT KARTÁRSÁIK SIRJÁNÁL. Az aradi magyar újságírók Mindszentek napján hagyományos látogatást tettek az aradi felső temetőben nyugó nyolc halott kartársuk sirjánál. A hiralpírók virágot és gyertyát helyeztek el Réthy József, Zima Tibor, Farkas Ferenc, Tiszti Lajos, Sulik Kálmán, Lits Antal, Hrabovszky Lajos és Gallovich Károly sírhantján.

BÍRÓSÁG ELÉ KERÜLT AZ ÖSSZEROMBOLT MAROSVÁSÁRHELYI KOSUTH-SZOBOR MIATT. Marosvásárhelyről jelentik: A törvényszék csütörtökön vonta felelősségre Seiler Sámson részöntőmestert, aki a vád szerint még 1936-ban Cioran Sabin volt marosvásárhelyi városi mérnök parancsára összetörte a Kossuth-szobrot és annak anyagából nagyobb mennyiséget átvett. Állítólag 360 kgr. réztörmelékkel szállították a részöntőmester telephé, a szétrombolt szoborból. A vádlott azt vallotta, hogy 1936 szeptemberében Dandea akkori polgármester és Cioran mérnök elhívták őt a gázgyár udvarára, ahová az 1919-ben leöntött Kossuth-szobor beraktározták és megparancsolták, hogy törje össze ezt az alkotást. Ő azonban erre nem vállalkozott. Később 360 kgr. rézet valóban a telephére szállították, amit rendes áron megvásárolt. Bebizonyította azt is, hogy a megmaradt 50 kgr. rézet felajánlotta a város katonai parancsnokának a felszabadulás után új Kossuth-szobor öntésére. A törvényszék a vádlottat felmentette az al megokollással, hogy a cselekmény elévült és a kellő bizonyítékok is hiányzanak.

MAROS-TORDAMEGYE — A SZÉKELY KONGRESSZUSÉRT... Marosvásárhelyről jelentik: Maros-Torda vármegye csütörtöki rendkívüli közgyűlésén elhatározták, hogy a székiegy kongresszus költségeihez 3000 pengő segéllyel hozzájárulnak. A közgyűlés ezután időszertű közellátási kérdésekkel foglalkozott.

MINDENKI VÁLTSZA BE HAGYMATALVÁNYÁT. A közellátási hivatal közli egy a fogyasztóközönséggel, mint a kereskedőkkel, hogy az Ellátási lap C III 6., 7., 8-as számú szelvényeire szelvényenként 1 kg. hagyma szolgáltatható ki. A hivatal felhívja a fogyasztóközönséget figyelmét arra, hogy a hagymaszükségletét még a fagy beállta előtt szerezze be, mert később a jegyek beváltását a hivatal nem tudja biztosítani.

A BELVÁROSI REFORMÁTUS ASSZONYOK ÖSSZEJÖVETELE. November 12-én, pénteken délután 6 órakor összejövetelt tartanak a belvárosi református asszonyok a Király-utca 22. szám alatti férjiszövetségi otthonban. Az összejövetelen László Dezső lelkipásztor tart előadást a predestinációról.

Iskolai füzetek,

rajzszerek, nyomtatványok
beszerezheők

Borosnál, Deák Ferenc-u. 18

A MÜKEDVELŐK CSAK KÉT ÉV UTÁN JÁTSZHATJÁK AZ UJ SZINDARABOKAT. A Magyar Szinpad Szervező Egyesülete legutóbbi kiadói értekezletén elhatározta, hogy a Budapesten premierként színrehozott darabokat mükedvelők csak a premierből számított két év után játszhatják. Ezzel a határozattal a vidéki színházak egy régi sérelmét orvosolták a szinpad szörzők.

40 ÉVES ÉRETTSÉGI TALÁLKOZÓ. Mindazok, akik velem 1903-ban érettségiztek a kolozsvári unitárius kollégiumban, negyven év emlékére a folyó évi egyházi főtandási ülés alkalmával, november 20-án, szombaton délelőtt 11 órakor a kollégium tanári szobájában gyülekezünk. Aznap délután 5 órakor Berde Móza emlékére ünnepség. GELEI JÓZSEF.

Magyar és román életforma a középkori Erdélyben

Makkai László szabadegyetemi előadása

KOLOZSVÁR, november 12. A szabadegyetemen legutóbb Makkai László tartott előadást „Magyar és román életforma a középkori Erdélyben” címmel. A szabadegyetemi előadást Bíró Venczel egyetemi tanár-elnök nyitotta meg. Meleg szavakkal köszöntötte a megjelenteket, nevében az előadót, majd röviden méltatta eddigi munkásságát, amelyet e kérdéssel kapcsolatban a múltban is kifejtett. Ezután felkérte Makkai Lászlót előadásának megtartására.

Az előadó rámutatott arra, hogy a mai európai életformákra az állandó jellegű megtelepülés és az egymást kiegészítő hivatalrendszer sokrétű társadalmi szerkezet jellemző. A Kárpát-medencében való megtelepülés előtt mind a magyarság, mind a románok nomád pásztor életformában éltek s így nagy átalakuláson kellett átmenniük, míg az európai életformát magukévá teheték. A magyarság ebben az

ÖTVEN ÉVE LELKESZ JOZAN MIKLOS. Az Unitárius Lelkesz Országos Szövetsége lelkeszi továbbképző tanfolyama keretében november 18-án, csütörtökön délután 5 órakor az unitárius kollégium dísztermében Jozan Miklós unitárius püspök lelkeszi szolgálatának ötven éves évfordulója alkalmából közgyűlést tart. A közgyűlésen Darkó Béla füzessgyarmati lelkesz imádkozik. Egyházi beszédet mond Marossi Márton székelyszentmihályi lelkesz. Megnyitót mond Pál Dénes siménfalvi lelkesz. Ötven esztendő lelkeszi szolgálatának évfordulója címen Ferenc József missziói lelkesz határozati javaslatot terjeszt elő. Dávid Ferenc szoborának felállítására dr. Abrudbányai János teol. dékán terjeszt elő javaslatot. Ezután maga az ünnepelt Jozan Miklós püspök mond beszédet, majd a közgyűlést Ekart Andor csehétfalvi lelkesz zárja be.

SULYOS SZERENCSETLENSÉG GYALUBAN. Megdöbbentő szerencsetlenség történt csütörtökön a késő délutáni órákban a közeli Gyalu községben. Marian György 37 éves gyalui földműves több társával egy kutas munkálatainál segédkezett s lent dolgozott a már több mint öt méter mély kut alján. Munka közben egy nagyobb kötőmb lezuhant és a szerencsetlen embert fején találta. Marian György eszméletlenül esett össze, többi földműves társai segítségére siettek és a kolozsvári mentőket kérték meg, hogy jöjjenek ki a helyszínre. A súlyosan sebesült földműves azonban az orvosi segélynyújtás után sem nyerte vissza eszméletét, úgy, hogy a mentők életveszélyes állapotban szállították be a kolozsvári klinikára. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy súlyos koponyalapi törést szenvedett. Életbenmaradásához kevés a remény. A súlyos szerencsetlenség ügyében megindult a vizsgálat annak megállapítása végett, hogy terhel-e valakit felelősség.

átalakulásban három évszázaddal megelőzte a románságot, ami elsősorban annak tulajdonítható, hogy magasrendű politikai szervezetségénél fogva alkalmassá bizonyult az európai életformára való áttérés első lépésének megtételére, mint a politikailag szervezett, földművelésre alig alkalmas területen élő hegyipásztor románság. Így válhatott a magyarság a román nép tanítómesterévé és járult hozzá a modern román műveltség kialakításához.

Makkai László értékes előadását a szabadegyetem hallgatósága nagy megértéssel fogadta, majd az elnök megköszönte a tanulságos értekezést és bejelentette, hogy a legközelebbi szabadegyetemi előadást november 23-án, kedden, Ottlik László „A felelősség a politikában” címen tartja meg az egyetemi aulában délután negyed 7 órakor.

* HALÁLÓZÁS. Bíró Árpád gyorsirótánár 69 éves korában váratlanul elhunyt. Temetése szombaton, 13-án délután 3 órakor lesz a temetői kápolnában. A gázszó család.

SZÓZAT-ÜNNEPSÉG DÉSEN. Szolnok-Doboka vármegye Társadalmi Egyesületek Nemzeti Együttműködése november 14-én, vasárnap délután a vármegyeház dísztermében a „Szózat” megzenésítésének 100. évfordulója alkalmából műsoros „Szózat-ünnepséget” rendez. Az ünnepségen a megnyitót Husz Ödön főtanácsos mondja. Budaházi Fehér Miklós hegedűművész, a kolozsvári Nemzeti Színház tagja: Magyar romantikus művek, zongorán kíséri Endre Béla, a kolozsvári Nemzeti Színház karnagya. Török Gizella budapesti előadóművész: Vörösmarty-versek. Szabady István, a kolozsvári Nemzeti Színház énekes: Áriák magyar operákból. Dr. Hencze Béla főgimn. igazgató: Ünnepi beszéd: „Hazádnak rendületlenül légy hűve, óh magyar.” Budaházi Fehér Miklós és Endre Béla: Magyar romantikus művek. Török Gizella: Hazafias versek. Szabady István, Endre Béla: Áriák magyar operákból. Erkel Ferenc: Himnusz, éneki a közönség.

A „CARMEN” ma esti előadása pontosan fél 6 órakor kezdődik.

A BAROMFIKERESKEDŐK IPARJOGI MINŐSÍTÉSE. A kereskedelemügyi miniszter állást foglal a baromfi kereskedők ipari minősítése ügyében. Eszerint, ha az iparigazolvány kifejezetten élő baromfival, vagy kifejezetten vágott baromfival való kereskedelemről szól, a kereskedők csak élő, illetőleg csak vágott baromfival való kereskedelemre jogosult. Ha az iparigazolvány baromfival való kereskedelemről szól, a kereskedő üv. élő, mint vágott baromfi árusításával foglalkozhat.

Fizessük pontosan az adót

Kolozsvár város adóhivatala az adókötelezett figyelmét nyomatékosan felhívja arra, hogy esedékes adóikat, vagy fennálló adóhátalékaikat haladéktalanul fizessék be az adóhivatal pénztárába (Széchenyi-tér 5.). Minden állampolgár hazafiságáról tesz tanúbizonyságot azzal, hogy a megvédett belső fronton állampolgári kötelezettségének az adófizetéssel pontosan eleget tesz. Mindenkinek tudni kell, hogy az államháztartás költségeihez a megállapított mértékben a mai háborús viszonyok között hozzájárulni nemcsak állampolgári kötelesség, hanem biztosítása és védelme a belső frontnak. Az adót kivető és beszedő hivatal mindenkor méltányosan jár el, de komoly figyelemmel fordul azok felé, akik kötelezettségeiknek nem akarnak eleget tenni. Sűrűn fordul elő hogy tehetős emberek adójukat csak akkor fizetik ki, amikor az adóhivatal közegei lefoglalást, vagy árverést kénytelenek végrehajtani. Az adóhivatal a kivetett adókat mindenkin kénytelen behajtani, a behajtás és végrehajtás pedig újabb terhet jelent az adózó polgárra. Ezért hívja fel az adóhivatal a hátrálékosokat arra, hogy adójuk befizetéséről sürgősen gondoskodjanak. Mindenki annakidején megkapta az adókövetést, ez ellen jogorvoslattal élhetett, a véglegesen megállapított adót pedig ki kell fizetni. Az adóhátrálékosok érdekében hívja fel az adóhivatal mindenki figyelmét arra, hogy az adóhivatalnál postacsekklapot kaphatnak, amelyen részletezve van, hogy milyen címen kell adót fizetni. Ez az eljárás egyszerűíti az adóbefizetés módját és megszünteti a pénztár előtti tolongásokat. Mindazokkal szemben, akik ezen figyelmeztetés után sem tesznek eleget adófizetési kötelezettségüknek, az adóhivatal kénytelen a törvény szellemében eljárni.

A VIDÉKI HITELÉLET FONTOS KÉRDÉSEIT VITATTA MEG A TÉBE. A TÉBE vidéki osztályának végrehajtó bizottsága a napokban fontos kérdéseket tárgyal, amelyek közelről érintik a vidéki hiteléletet. Elsősorban a vidéki intézetek rentabilitásának emeléséről tárgyalnak. A vidéki pénzügyi vezetői kicserélték egymás között a selektív hitelpolitikával kapcsolatos tapasztalataikat. A visszszámítási információ tekintetében a vidéki bankigazgatók egységes mintában állapodtak meg.

ELJEGYZÉS. Incze-Trajanovics Mária, Incze-Trajanovics János leánya november 14-én tartja eljegyzését Kirchmayer Ödön okl. gépészmérnökkel.

UJBÓL FORGALOMBA KERÜLNEK A TIPUSINGEK. Néhány hónappal ezelőtt került forgalomba a típusingek első nagyszámú tétele, amely olcsóságánál és jó minőségénél fogva rövid idő alatt elfogyott. A korábbi most újabb jelentős számú típusinget gyártott és bocsát árba. A textil KOE felosztásra már összeállította azoknak a kereskedőknek a jegyzékét, akik a fővárosban és vidéken a típusingeket forgalomba hozzák.

A „BARABÁS MIKLÓS CÉH” 1943. évi őszi tárlatát november 14-én, vasárnap délután 12 órakor nyitják meg a Műcsarnokban.

WEBER (volt BALÁZS) FOTO-OPTIKA MEGRVILT

Unió-utca 8. sz. Telefon: 36-63.

NYUGTÁZÁS. Dr. Veszprémy Lajos kiadóhivatalunk utján 10 pengőt adományozott a hadbavonultak hozzátartozóinak, a halottaknapra koszoru és világítás megváltásaként. A szeretetadományt ezután nyugtázzuk.

Hagyományos erdélyi szellemben, bátran, megalkuvás nélkül küzd mindennap a magyar nép boldogulásáért az Ellenzék.

NEMZETNEVELŐ ÜNNEPSÉG

A kolozsvári Vitézi Szék támogatásával a helyi Tűzharcos Szövetség és a bajtársi egyesületek november 14-én, vasárnap délután 4 órakor a Monostori-ut. m. kir. Mezőgazdasági Főiskola (v. Gazdasági Akadémia) I. épületének dísztermében nemzetnevelő és nemzetöntudatosító jellegű előadást rendez. A műsor keretében báró Atzél Ede tart előadást, a kolozsvári Iparosegylet dalárdája énekel, ifj. Sánta Ferenc szaval, id. Sánta Ferenc pedig tárogatószámokat ad elő. A műsort a Magyar Hírszék vezeti be és a Himnusz rekeszti. Az ünnepségre a bemenet teljesen díjtalan és azon minden érdeklődő szívesen látnak. Az ünnepségre a Tűzharcos Szövetség és bajtársi egyesületek a levele zenekar hangjai mellett összegyűlve, testületileg vonulnak fel a Vitézi Rend helyisége (Iparkamara épület) elől, vasárnap délután 3 órai kezdettel.

VEGYES

ELVESZETT a Lómb-hegy környékén egy „Pötyi” nevű, fehér foxikutya, feje fekete és füle pettyes, nyakán szíjjal. Megtalálóját jutalomban részesül. Ertesítést Király-utca 32. 03756

PÁLINKAFÖZÉS kedvezményesen még mindig folyik Szaniszló János, Fay-utca 1. fődejében. Telefon: 13-24. 03737

ADÁS-VÉTEL

ELADÓ 4 méter finom, tiszta gyapjú szim-plaszéles, sötétkék női szövet. Klein, Hitler-tér 11. 3211

JOKARBAN levő B. M. W. motorkerék-pár eladó. Benkő Sándor, Kossuth Lajos-utca 7. szám. 03826

ELADÓ sziksz. muff és gallér és használt szikszin-bunda. Telefon: 15-76. 3214

EGY nagyon szép, chromozott gyerekágy eladó. Megtekinthető Szamos-utca 22. szám alatt. 3269

GYÖNYÖRÜ perzsaszőnyegek, antik szalagminta sűrűsége eladó. Mátyás király-tér 14., I. ajtó 23. 3297

PIANINÓMAT, angol mechanikával, kitűnő karban eladom. Telefon: 22-43. F. 359

SZEPEN éneklő kanárimadarak eladók olesón. Vincze, Krizbai-utca 71. szám. Fér-föltöny, közepertmetre eladó. Megtekinthető Albis-úterben, Kossuth Lajos-utca Gr. 03802

VESZÉK ósakarutát, fehérneműt. Rác Sándor, Mátyás király-tér 12. F.

KOMBINÁLT szobák, hálók, ebédők, festett hálók, konyhák kaphatók Újváry Károly műbutorasztalosnál, Horthy-ut 29. Telefon: 41-91. F.

ELADÓ 200 folyóméter léckerítéshez szükséges minden anyag. Értekezni: Árpád-ut 7. Telefon: 31-17. 03802

HASZNÁLT ruhár, butort, fehérneműt veszek, eladók. Hívásra házhoz megyek. Muresán, Hitler-tér 8. F.

MODERN ebédők, diófurniós hálók, szalagasztalok, olesón eladók. Dermatán innen, Hőry Béla 9. szám. F.

SZEPKIVITELÜ rókanm és kombinált szekrény eladó. Atjár-utca 16. F.

HALÓK, konyhák eladók. Theil, Munkácsy-utca 24., állomásnál. F.

KOMBINÁLT szekrény, háló, félháló, szekrény, ágy, hokedli, fotellek, divány, csillár, ólomkristálytál, márkás szerviz, asztalok, többféle butorok eladók. Benedek Tünde, utca 14. F.

MOTORKERÉKPÁR, „Csepel”, 100-as, kitűnő állapotban eladó. Király-utca 4. szám. 3179

ZONGORA, rövid, keresztúros eladó. Mátyás-tér 26., II. 3. özv. Szabó Sándorné. 3180

TASKAIRÓGÉP eladó. Kovács könyvkereskedés, Szentegyház-utca 3. F.

HANGVERSENYHEGEDÜ, kitűnő hang-gu, régi mesteremunka, eladó. Csak művészek. Cim a kiadóban. G. 207

HEBER könyveket veszek magas árban. Braun József, Nagyiklód. 03815

VESZÉK villanygőz sárgarézkapot, rádió-sövet. Mátyás király-utca, Horthy-ut 2. F.

IPARVÁGÁNY építéshez lefoglalt sineket és csilleket is megveszek, folyóméter, tengelytáv megjelöléssel. Ajánlatokat „Iparvá-gány” jellegre a kiadóba kérem. 03898

KERESEK megvételre 6 személyes kom-plett alpacca evőszék. Cimeket a könyv-osztályba. 3193

ELADÓ diófurniós, kombinált szekrények, jutányos áron. Kossuth Lajos-utca 32., aszta-lósnál. F.

KÉT DRB, jókarban lévő amerikai írógép eladó. Cim a kiadóhivatalban. 3210

ELADÓ használt ruhásszekrények, ágyak, sodronyos ágy, íróasztal, tükrös mosdó, szalagminta és egyéb dolgok. Kossuth L-u. 32., asztalósnál. F.

FÉRFITÉLIKABÁT közepertmetre, jó ál-lapotban, tiszta gyapjú, eladó. Megtekinthető Szász Domokos-utca 6. szám alatt. 3211

EGY gyönyörű női diszmagyar, mentével és teljes felszereléssel eladó, közepertmetre. Ugyanitt eladó egy égszínkék, tiszta selyem, marabuván diszített, teljesen új állapotban lé-vő pengolya. Megtekinthető Éva-divatházban, Wesselenyi Miklós-utca 32. 3215

ÚJ diópoliúros hálósobák, használt ke-ményfa félháló és egy keményfa háromajtós szekrény eladó. András Endre műasztalos, Ba-romvásártér 7., telefon 30-99. F.

ELADÓ ebédők, hálók, külön ruhásszekré-nyek, toalet-tükör, rókámék, antik székek, fotelek, divány, patefon, majolikátálak, vá-zák, plémosdó és villanylámpák. Petőfi-utca 36. szám. 06459

DRB, 10 méteres szín, cseréppel fedve eladó és 1 drb. házastelek. Madách-utca 41. szám alatt. Érdeklődni Cimbalom-utca 6. sz. Vajasnál. 03822

AKI ISÁSZBAN SZENVED, annak a régóta bevált, biztosan és kiméletlen ható, természetes „Ferenc József” keserűvíz rend-szeres használatát által könnyű és pontos székletéről feltétlenül gondoskodnia kell. Kérdezze meg orvosát!

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavanként 10 fillér, vas-tagabb szedéssel 20 fillér, a legkisebb apróhír-detés díja tíz szög 1 pengő. Csak szombatra feladott apróhirdetés díja szavanként 12 fillér. Állást keresők részére szavanként 8 fillér, vas-tagabb szedéssel 16 fillér. A legolcsóbb apró-hirdetés állást keresőknek tíz szög 80 fillér. Csak szombatra feladott állást kereső apróhír-

detés ára szavanként 10 fillér. Házasság, le-velezés rovathoz feladott apróhirdetés ára szavanként 14 fillér, csak szombatra feladott hírdetésnél szavanként 16 fillér. Kezelési költségek: Cim a kiadóban és jellegű hirdetések után 30 fillér. Kedvezményes árak nagyobb kö-téseknél. Apróhirdetések előre fizetendők. VI. dékrol bélyegben is beküldhető. —

VÁROSI bunda, prima pézsmabéllel el-adó. Megtekinthető Déri szücsüzletben, Uni-utca. 3205

ALKALMAZÁS

KIFUTOFIU felvételük. Topai könyvköté-szet, Egyetem-utca 3. F.

NEGYVEN év körüli, német anyanyelvű nőt gyermek mellé, továbbá hasonló koru főzőmindent keresek. Hitler-tér 1., I. 8-10. bal lépcső. F. 504

Jóírású és jól számoló tisztviselők — nők is — körjegyzői irodá-ban alkalmazást nyerhetnek. Sajátkezüleg írt ajánlatok a borsa-ujfalui körjegyzőséghez címzendők.

KERESZTÉNY tisztviselőt alkalmazunk. Ajánlatokat „Kezdő” jellegre a kiadóba ké-rünk. F. 139

PERFEKT gépiró délutáni munkát vállal. „Gyors” jellegre a könyvesboltba. 3200

TAKARÍTÓ-SZOBALÁNYT azonnal fel-vesz a Park-szálló, Kómálalja-utca. 3170

TAKARÍTÓ szobalányt azonnal felvesz a Park-szálló, Kómálalja-utca. 03812

LAPKÉZBESÍTŐKET és kifutó-fut felvesszünk. Jelentkezni a kiadó-ban, Jókai-utca 16. I. emelet.

BIRTOKRA, Pest mellett keresek azonnal-ra asszonyt, aki háztartásban járhat, jó fi-zetéssel, lehet férjével is, akit szintén alkalmaz-nak. Cim: Görögtemplom-utca 11. 03824

SZERELŐSEGÉDET felvesz Kerényi viz-és villanyszerelő, Szentegyház-utca 5. Tele-fon 36-27. F.

NYUGDIJAS urakat teljes ellátással fel-veszek. Majális-utca 4. 03823

MEGBIZHATÓ bejáró házvezetőnőt keres egyedülálló úriember. Érdeklődni Árpád-ut 7. Telefon 31-17. 03821

MUNKÁSLÁNYOKAT felveszek. Doboz-üzem, Eötvös-utca 9. 03820

Hirdessen Erdély legelterjedtebb napilapjában, az Ellenzékben.

November

12

Péntek

SZÍNHÁZ — MOZI — RÁDIO

A nap ké 6 óra 59 perckor, nyugszik 16 óra 27 perckor. A hold ké 17 óra 04 perckor. nyugszik 04 óra 57 perckor.

A protestáns napló szerinti hónap, a rom-kat. naptár szerint Márton p., az újgörög naptár szerint Átem. Jónás napja van.

EMLÉKEZTETŐ

1777 november 12-én, Mária Terézia hetéves háborújában Nádasdy Tamás a híres had-vezér a Bogenford-erőd ellen megnyitotta az általános támadást, amelynek során a Kiss János főbírásmester parancsnoksága alatt Ádó Batthyány-zászlóalj hajnali szürkületben, mindent legázoló rohamban és véres kézu-tásban elfoglalta az erődrendszer legfontosabb pontját.

Társadalmi események

Délután 6 órakor Hankiss János államtitkár előadása: „Le Génie Hongrois et les rap-ports intellectuels franco-hongrois” címen. (Központi egyetem II. sz. terem).

Szolgáltatás győgszertárak

Szentháromság, Unió-utca 2. szám. Tele-fon: 20-78. — Keresztelő Sz. János, Deák Ferenc-utca 9. szám. Telefon: 15-68. — Minerva, Wesselenyi-utca 35. szám. Telefon: 21-54. — Magyar Korona, Heltai-utca 2. szám. Telefon: 27-32.

Museumok

Egyetemi Általános Növénytani Intézet, (Farkas-utca 1., Közp. Egyetem, I. udvar felő-bejárás) múzeumai: Alföldi múzeum, Erdélyi ezoba, Tanezer és Amerikai-Alaszkai múzeum, nyitva minden hónap első vasárnapján d. a. 10-12 óráig (díjmentesen).

Botanikus Múzeum. A Botanikus-kertben, Majális-utca 42. Nyitva: 8-13. 15-19 óráig.

MÚZEUMOK: Erdélyi Múzeum őskori, a ró-mai, népvándorlási, iparművészeti és mű-vésztárai. Renaissance kémiéltan. Bánya-utca 1. Nyitva 9-13 óráig.

Állattani Múzeum: Mikló-s. 5. sz. Nyit-va 9-12 óráig.

EGYETEMI KÖNYVTÁR. Nyitva hétközna-pokon délelőtt 8-1-i és déután 3-8 óráig. A népkönyvtár nyitva (vasárnap is) déután 3-9 óráig.

A kolozsvári Nemzeti Színház heti műsora

November 12-én, pénteken 6 órakor: CAR-MEN. Laczó István, a m. kir. Operaház tagjának vendégfellépésével. Mérsékel-en emelt helyárakkal.

November 13-án, szombaton fél 7 órakor: VIHARLAMPAS. Napi bérlet A. 4. sz. Rendes helyárak.

November 14-én, délután 3 órakor: A MO-SOLY. ÖRSZÁGA. Olcsó helyárak.

November 14-én, vasárnap este fél 7 órakor: VIHARLAMPAS. Bérletszünet. Rendes helyárak.

November 15-én, hétfőn fél 7 órakor: CSON-GOR ÉS TÜNDE. A Tizes Szervezet

előadása. Bevezetőt mond Nagy Géza tanár tizedes. Jegyeket a pénztárban árás.

A kolozsvári Nemzeti Színház heti műsora a Szinkörben

November 13-án, szombaton délután 3-kor: SUT A NAP. Ifjúéagi előadás. Jegyeket a pénztár nem árás.

November 13-án, szombaton este fél 7-kor: EGY NAP A VILÁG. Rendes helyárak.

November 14-én, vasárnap délután 3 órakor: EGY NAP A VILÁG. Első olcsóhelyáras előadás.

November 14-én, vasárnap este fél 7 órakor: ARANYVIRÁG. Rendes helyárak.

MOZIK MŰSORA

ÁRPÁD: NE KÉRDEZD, KI VOLTAM. CORVIN: LAJLA.

EGYETEM: GRÓF MONTE CHRISTO. (I. rész: Az Ifj-úr foglya.)

ERDELY: HAVASI NAPSÜTÉS. MÁTYÁS: VIHAROS ÉJSZAKA. RÁKOCZI: CSALÁDUNK SZÉGYENE.

RÁDIO

SZOMBAT, NOVEMBER 13.

6: Üzen az otthon. A Vöröskereszt baj-társi rádiószolgálat. 6.25 Ébresztő. Torna. 6.45: Reggeli zene. 7: Hírek. Közlemények. 8: Hírek, német, román, szlovák, ruszin és szerb nyelven. 10: Hírek. 10.15: A folyam-erők szalonzenekara. 11.10: Nemzetközi viz-jelzőszolgálat. 11.15 Gutenberg-tánczeneegyütt-tes. 11.40: A titokzatos Guyon-villa. Képes Rezső előadása. 12: Harangszó. Himnusz. 12.10 A rádiózenekar műsorából. 12.40: Hírek. 13.20: Időjelzés, vízállásjelzés. 13.30 Hon-vedeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat. 14: Farkas Józsa cigányzene-kara, muzsikál. 14.30: Hírek. 15: Rendőrzene-kar. Vezényel: Bánfalvi Miklós. 15.30: A ké-pesített igazolása az építőiparban. Dr. Varga Ferenc miniszteri osztálytanácsos iparügyi előadása. 16.15: Magyar Revü. Tánccsinekar játszik. 16.45 Időjelzés, hírek. 17: Felleg bo-nult az erdőre. Budanovits Mária és Háromy Imre énekel, kíséri Gáspár Lajos cigányzene-kara. 17.45: Az idő sodrában. Korunk hőse. Oláh György előadása. 18: Szervánszky Péter hegedül. 18.15: Akiket mindig szívesen hall-gatunk. Pluhár István csevegése. 18.25: Rác Zoltán énekel, kíséri Maicsiner B. tánczeneegyütt-tese. 18.40 Külgügyi tájékoztató. 18.50 Hírek. 19: Deák Bárdos György feldolgozása: Bor-sodi bokréta — népdalkörus. 19.10: Hangke-pék innen-onnan. 19.35: Ó friss galamb. Örü-hebsz. Dal, vers, muzsika és galambokról. 20.10: Rég volt, szép volt. Részletek Johann Strauss: Denevér című operettjéből. Az össze-kötőszöveget írta Innocent Vincze Ernő. El-mondja Ajtay Andor és Szelezcky Zita. Köz-reműködik a rádiózenekar Fridl Frigyes ve-zényeltével és a földényi vegyeskar. 21.40: Hírek. 22.10: Hírek német, angol és francia nyelven. 22.40: Ki mit szeret? 23.45: Hírek.

ALLAST KERES

KERESZTÉNY, magyar, hosszú gyakorlat-tal bíró, perfekt német, román, utazói állást keres, lehetőleg fűszer vagy cukorka szak-mában. Szakképzett kereskedő, más állást is elvállal. Cim a kiadóban. 03826

TOBBÉVI gyakorlattal borpincemester ál-lást keres. Cim a kiadóban. 03799

ÖSKERESZTÉNY, mérlegképes könyvelő, bérelszámolásban nagy gyakorlattal órákőny-velést vállal. Leveleket „Kettős könyvvitel” jellegre a kiadóba. 03827

INGATLAN — LAKÁS

VAN ÁTADÓ, kiadó helyisége, szobája, lakása? Bizza Nagy hirdetőirodára, Deák Ferenc-utca 34. F.

ELŐNYÖS FELTÉTELEKKEL keresek: Egy és kétszemélyes butorozott szobákat, üres szobákat és szoba, konyhás lakásokat, egy, kettő, három és négyszobás, komfortos lakásokat. — Cserélek: Egy, kettő, három-szobás lakásokat a város különböző részlein. Nagy hirdetőiroda, Deák Ferenc-utca 34. F.

HA BÄRMIT venni, eladni akar, ügyes-bajos dolgait elintéztetni akarja, úgy fordul-jon bizalommal Nagy hirdetőirodához, Deák Ferenc 34. F.

KOMFORTOS butorozott szobát keresek november 15-re belvárosban, ágyneműhaszná-lat nélkül. Cimeket „Fiatall házaspár” jellegre. Nagy Lajos hirdetőbe, Horthy-ut 2. szám. Telefon: 24-52. F.

SÜRGŐSEN eladó minden elfogadható ártért egy nagyon szép gyümölcsöskert. Inga-tlanközvetítő, Mátyás király-tér 19. F. 470

BELVÁROSBAN sürgősen eladó többlaká-sos, jövedelmező ház, nagy telekkel, üzemnek is megfelelő, ára 110.000 pengő, a vételhez szükséges 60 ezer pengő, a többi részlefedezés. Ingatlanközvetítő, Mátyás király-tér 19. F. 470

A FELSŐVISÓI állami kórház kifogástala-nul főzni tudó szakácsnőt felvenne 1943 no-vember 10-15-iki kezdettel, havi 70 pengő fizetéssel és teljes ellátással, közös lakással. Gy. 995

SÜRGŐSEN ELADÓ masszív BELVÁ-ROSI ház, 5 szoba, konyha 85 ezer pengő. Ingatlanközvetítő iroda, Mátyás király-tér 19. F. 470

SÜRGŐSEN eladó minden elfogadható áron Tusnádfürdőn egy 5 szobás villa, 2000 négyzetméter területtel. Ingatlanközvetítő, Mátyás király-tér 19. F. 470

BUTOROZOTT szoba, kétágyas, kiadó. Tordai-ut 55. 3292

EICSERELNÉM azonnal Mátyás-téri két-szobás, összkomfortos lakásomat kisebb, esetleg butorozva kiadnám, vagy butoraimat leraktároznom. Ugyanők kizárásával leveleket „3000” jellegre a kiadóba kérek. 03817

DEBRECEN, Péterfi-utca elején lévő 3 szobás utcai lakásomat elcserélném kolozsvári vagy marosvásárhelyi 3-5 szobás lakással. Keresek 3-5 szobás lakást. Kiadóban, „Deb-recen—Kolozsvár—Marosvásárhely”. 06460

ELADÓ gyümölcsös, 15.000 P., Szent-györgyhegyen. Érdeklődni Szentgyörgyhegyi-ut 310. szám. 3295

ELADÓ sürgősen, iparkamara közelében, magas földszintes, masszív ház 9 lakrészrel, 120.000 P. Állomás közelében 3 hold terület, 2x4 szobás és minden mellékkeliséggel, mel-léképületek ipari célnak, faterlepek és par-cellázásra is kiválóan alkalmas, 850.000 P. Dermata irányában üzleti ház, 800 P. havi nettó jövedelemmel, 2 szoba konyha, 90.000 P. Belvárosban 15 lakrészrel emeletes ház, 140.000 P. Szabó János ingatlaniroda, Ma-lom-utca 22. F

Új, átdolgozott kiadásban jelent meg: Herics—Osztrovsky:

A mezőgazdasági szeszgyártás kézikönyve

A főbb fejezetek címei: A szeszélesztés szempontjából jelentősebb vegyüle-tek. Az enzimek és az erjedés lefo-lyása. Mikroorganizmusok. A szesz-iparban alkalmazott élesztők életta-na. A szeszgyártás nyersanyagai. Malátázás. A gumós termények elő-készítése a feldolgozásra. Keményítő-tartalmu anyagok becéfrézése. A ki-fuvasítás és cukrosítás. Élesztő terme-lése a szeszüzemben. Főcefrék er-jesztése. Szeszgyártás cukorrépából. Az alkohol lepárolása. Szakaszos és folytonos üzemű szeszfinomítás. Az abszolút alkohol gyártása.

A hatalmas, nagylaku 470 oldalas könyv ára 30 pengő és kapható az „Ellenzék” könyvesboltban Kolozsvár, Mátyás király-tér 9. Vi-dékre utántétellel is azonnal szállítjuk.

SPORT

A mai erőnléti edzés után állítja össze Opatá edző a Vasas ellen játszó tizenegyet

Délután 10 órakor kezdődik a K. MÁV—KEAC NB II-ös mérkőzés

KOLOZSVÁR. A november 14-iki bajnoki forduló egyik legérdekesebb összecsapásának ígérkezik a Kolozsváron lejátszandó KAC—Vasas mérkőzés. A kolozsvári piros-fehéreket nagyon fűti a vágy, hogy visszavágót vegyenek az elmúlt őszi 3:2-ös és a tavaszi 5:0-as csufos vereségért a Vasason. Egész héten keresztül Opatá edző vezetésével igen lelkesen készült a KAC gárdája erre a nagy bajnoki küzdelemre, mely sokkal nagyobb harcnak ígérkezik, mint a Ferencváros vagy az Újpest elleni mérkőzés. A Vasas már többször bebizonyította, hogy idegenben jobban megállja a helyét, mint saját pályáján. Legutóbb a Kispest csapatát könnyedén győzte le 5:2 arányban Kispesztén. Valószínű, hogy a csapatban a válogatott Németh a balszél posztján fog szerepelni, míg a Ferencvároshoz szerződött Pósa a jobb háttér helyén fog játszani.

A KAC csapatát Opatá edző csak a mai erőnléti edzés után állítja össze. Nem lehetetlen, hogy a fedezetsorban is esetleg változás lesz, mivel egyes játékosok az utóbbi napokban nem tudtak rendszeresen edzeni.

A vasárnapi KAC—Vasas mérkőzés

Tavasszal avatják fel a Korvin új labdarugópályáját

KOLOZSVÁR. A Korvin labdarugócsapata, melynek közel 50 leigazolt játékosa van, új edzőt szerződött Endreffy Iván, többszörös volt válogatott játékos személyében. A Magyar Acélrugógyár kebelében működő Korvin Sport Egyesületnek három csapata is küzd a bajnokságokban. Az első csapat igen szép sikerrel játszott az őszi idényben az NB III. erdélyi csoportjában, a második csapat a kolozsvári kerületi bajnokságban, míg az ifjúsági csapata ugyancsak a kerületi ifjúsági

íránt olyan nagy érdeklődés nyilvánult meg, hogy a lelátó jegyeket már az első elővételi napon szétkapkodták. Nemcsak Kolozsvárról, hanem az összes vidéki városokból is többszáz jegyigénylést jelentettek be a KAC vezetőségénél, melyet csak részben tudtak teljesíteni.

A nap második nagy küzdelme vasárnap délután 10 órakor a városi sporttelepen kerül ugyancsak lejátszásra. A KMAV csapata a KEAC ellen mérkőzik meg az NB II. keleti csoportjának küzdelmei során. A vasutas csapat tegnapi edzésén valamennyi játékos igen kitűnően állta meg helyét és ha ezzel a játékkal fogják meglepni vasárnap délután szurkolóikat is, úgy reményük van a két pont megszerzésére is. Nagy Sándor, a csapat agilis intőzője a mérkőzésről a következőket mondotta: — Minden erőnkkel azon vagyunk, hogy a KEAC elleni mérkőzésünket megnyerjük, mert így elkerülünk a veszélyes zónából. A védelemben lesz változás, de a csatársorban agaszt bennünket Demény sérülése. Reméljük azonban, hogy vasárnapig rendbejön. A csütörtöki edzőmérkőzésen fiataljaink nagy-szerűen mozogtak és én bizok abban, hogy sikerülni fog vasárnap megszerezniünk a KEAC ellen a mérkőzés mindkét pontját.

bajnokságban vett részt. Az egyesület, mely edzéseit a saját pályáján tartja meg, nagyban készül elkövetkezendő mérkőzéseire Endreffy edző vezetésével. A Korvin pályáját, mely jelenleg füvesítés alatt van, tavasszal fogják felavatni, melyen nagyon szép fekete salakos futópálya is lesz. Az egyesület igen nagy gondot fordít a leventesport fejlesztésére és a pályaeépítéssel kapcsolatban a leventék részére külön akadálypályát is létesített.

Az NB III. erdélyi csoportjában dési csapatok nagy fölényrel vezetnek

KOLOZSVÁR. Az NB III. erdélyi csoportjában a küzdelmek lassanként a befőzéshez közelednek. Vasárnap csak öt mérkőzés kerül lejátszásra, mivel a székesfehérvári vendégjátéka miatt, későbbi időpontban játszák le a KAC II—Postás mérkőzést. Ugyanakkor azonban lejátszásra kerül a BMSE által megvívott Postás—BMSE 5:3-as mérkőzés is, melyet az egyik Postás-játékos igazolatlan szerepeltetése miatt óvtak meg a besztércek. Kolozsváron a városi pályán délután 8 órakor a KMTE a KKASE ellen, majd déli 12 órakor a Postás a BMSE ellen játszik. Désen délután 9 órakor a KEAC II.—DSE, majd délután 2 órakor a DMÁV—Bástya II. mérkőzésre kerül sor. Naszódon az NLE a KMAV II-vel, míg Bethlenben a BSTE a Korvin csapatával játszik.

Szabó Ödön országos egyesbíró tegnap teste tartott ülés után összeállította az NB III. erdélyi csoportjának, valamint a kolozsvári kerületi bajnokságok hivatalos táblázatát. Az NB III. küzdelmeiben a dési csapatok nagy fölényrel vezetnek és úgy a DSE-nek, mint a DMÁV-nak esélye van arra, hogy jövőre az NB II-be felkerüljön. Ugyancsak szép sikerrel szerepelt az őszi idényben a KAC II., a KMTE, valamint a Besztércei Magyar Sport Egyesület csapata is, mely az utóbbi hetekben sorra megnyerte valamennyi mérkőzését.

A kerületi bajnokságban az ujonnan alakult KMFSE csapata vezet, majd utána a KMTE második csapata és a Ferencvárosi TC állnak a legjobban. A bajnokságok táblázata a következő:

1. DSE	10	8	2	0	40:14	18
2. DMÁV	10	6	4	0	29:7	16
3. KAC II.	10	6	2	2	44:15	14
4. KMTE	9	7	0	2	35:16	14
5. BMSE	10	5	1	4	35:27	11
6. Postás	8	4	2	2	29:17	10
7. KKASE	9	4	2	4	26:20	10
8. Bástya II.	9	4	1	4	22:22	9
9. Korvin	10	3	1	6	19:38	7

Parkettézési munkálatokat juttatunk tányosan vállal:
id. LŐRINCZY JÓZSEF,
lakás: Zánolya-utca 14. szám., vagy
SEBŐK-eukrászda,
Mátyás király-ter 23. Tel.: 19—59.

A JT Erdélyi Kerületének közleménye

A vasárnapi, november 14-iki bajnoki mérkőzésekre a következő játékvezetőket küldöm ki:

Városi sporttelep délután 10 órakor KMAV—KEAC NB II-ös mérkőzés. Vezető: Bérczes Ferenc Marosvásárhely, határjelzők Jaskó János és Bindás József.

Délután negyed 1 órakor KAC—Bástya ifjúsági, vezetői Vargha Albert, határjelzők Bindás János és Jakab Károly. Negyed 3 órakor KAC—Vasas NB I. mérkőzés, vezetői Lantos Gusztáv Budapest, határjelzők Pataki Ferenc Budapest és Harasztosi Jenő.

Városi kispálya: Délután 8 órakor KMTE—KKASE NB III. mérkőzés, vezetői

Nem fogadták el Vághy Kálmán szövetségi kapitány lemondását

BUDAPEST, november 12. Az MLSZ országos elnöksége csütörtök esti ülésén többi között foglalkozott Vághy Kálmán szövetségi kapitány lemondásával. Az elnökség egyhangúlag biztosította bizalmáról a szövetségi kapitányt és lemondását nem fogadta el.

KÖZGAZDASÁG

Az EMGE téli gazdasági tanfolyamok előadói értekezletet tartanak Sepsiszentgyörgyön

KOLOZSVÁR november 12. A megszállás alatt a román kormánynak nem volt érdekben az erdélyi gazdaság gazdasági megerősítése, ezért nem is törődött a magyar kisgazdatársadalom korszerű mezőgazdasági kiképzésével. Ezt a hiányt igyekezett pótolni az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület, aminek a kisgazdák részére téli gazdasági tanfolyamokat szervezett.

Erdély egyrészenek felszabadulása után a földművelésügyi kormányzat minden erejével arra törekedett, hogy Erdély elhanyagolt népi mezőgazdaságát olyan színvonalra emelje, hogy a magyarság mielőbb átvehesse a gazdasági vezetést. Ebből a célból hívta életre a két, illetőleg három hónapos téli gazdasági tanfolyamokat. Ezek a tanfolyamok nyerne kiképzést az ugynevezett ezüstkalászos gazdák, akiknek az lesz a feladatuk, hogy közsegekben a gazdasági haladás szószói és szorgalmas munkásai legyenek.

A földművelésügyi kormányzat a három hónapos téli gazdasági tanfolyamok mellett felkarolta az EMGE háromhetes gazdasági tanfolyamait is, azaz támogatására állami segélyt juttatott, hogy a jövőben minél szélesebb körben fejthesse ki az EMGE szakoktatási tevékenységét. A célszerűség azt kívánja, hogy a földművelésügyi minisztérium által rendezett három hónapos m. kir. téli gazdasági tanfolyamok és az EMGE háromhetes tanfolyamai között tervszerű együttműködés alakuljon ki s ezzel a kisgazdák érdekében megtartott tanfolyamok eredményességét biztosítsák.

A földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége és az EMGE között történt megállapodás értelmében az EMGE november 17—20. napjain Sepsiszentgyörgyön értekezletet tart az általa rendezendő tanfolyamok előadói részére. Ezen az értekezleten a földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége részéről dr. Gábor Dénes m. kir. gazdasági tanácsvezető igazgató, kerületi tanulmányi felügyelő vesz részt, hogy a kétféle tanfolyam együttműködésének alapfeltételeit megteremtse s hogy az EMGE-tanfolyamvezetők olyan pedagógiai kiképzésben részesüljenek, amellyel munkájuk eredményesebbé válhat.

A sepsiszentgyörgyi értekezlet elé nagy érdeklődéssel tekint a gazdaközönség, mert meg van győződve arról, hogy minden közös törekvés, melynek érdekében a földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége és az EMGE összefognak, az erdélyi kisgazdatársadalom javát szolgálja.

NÉMETORSZÁGBAN EGYSZERÜSÍTÉSI ELJÁRÁSOKAT VEZETTEK BE A SZABÓIPARBAN. Németországban hasznos munkaegyszerűsítési eljárásokat vezettek be a szabóiparban. Eddig az öltönyök szabásánál 160-féle szabási eljárást alkalmaztak. Ez a rendszertelenség óriási munkatöbbletet jelentett, mert legtöbb esetben a mester és segédnek is más-más módszer szerint dolgoztak. Németországban ezért az úri szabóiparban bevezették az egységes szabásrendszert. A női szabóiparban és a fehérneműkészítő iparban is hasonló munkaegyszerűsítési eljárások várhatók.

MAGÁNÉPÍTKEZÉSEK CÉLJAIÁRA A JOVÓBEN TOBB ÉPÍTŐANYAGOT BIZTOSÍTANAK. Az építőanyagtermelés az építési idény lassu befejezésére erősen visszaesett. Új építkezések az utóbbi időben nem indultak és mint illetékes helyen kijelentették, kívánatos lenne, ha ebben az évben nem is kényszerít építési engedélyeket, mert a rendelkezésre álló anyagot a már megkezdett, főleg közületi épületek építésére kell fordítani. Az anyaghivalat azonban ígéretet tett arra, hogy a jövő évben magánépítkezések céljaira több építőanyagot biztosít.

Gábor Ferenc, határjelzők Sándor Elemér és Szathmáry Elek. 10 órakor Székelykereszturi AC—KAC II. barátságos mérkőzés, vezetői dr. Incze Béla, határjelzők Czaga Lajos és Roós Géza. 12 órakor Postás—BMSE NB III. mérkőzés, vezetői Welser Jenő, határjelzők Rónai Nándor és Schmidt Béla.

Désen délután 9 órakor DSE—KEAC II. NB III. mérkőzés, vezetői Sipos István, határjelzők Galló János és Császár Jenő. Délután 2 órakor DMÁV—Bástya II. NB III. mérkőzés, vezetői Tóth Géza, határjelzők Galló János és dr. Módi László. — Bethlenben BSTE—Korvin, vezetői Polareczky János. Naszódon NLE—KMAV II. vezetői Gall János.

Kolozsvár, 1943 november 11.

Welser Jenő ker. főtájtár.

Alsófoku zenelskolát állítanak fel Kolozsváron

KOLOZSVÁR, november 12. Illés Gyula dr. tankerületi királyi főigazgató előnkletével értekezletet tartottak a magánzeneoktatás felszámolása és a zeneoktatás intézményes megoldása érdekében. Az értekezleten megjelent Inczedy-Joksmán Ödön dr. főispán is, akinek nagy érdemei vannak abban, hogy a zeneoktatás Kolozsváron megoldódik és 60 zeneoktató létfenntartása biztosított.

Jeges Sándor polgári iskolai igazgató, szakelőadó ismertette azt a kultuszminiszeri rendeletet, amely a zeneoktatás szabályozásáról szól. Közölte ezután, hogy a tankerületi királyi főigazgató a zeneoktatás megszervezésére a Kolozsvári Zene-konzervatóriumi Egyesületet kérte fel. Az egyesület a zeneoktatás kérdésének megoldására felállította a konzervatórium alsófoku zenelskoláját, amelynek keretében a kolozsvári magánzeneiskolák tantervi folytatathatják működésüket.

Ezután Sigmund Lajos konzervatóriumi tanár tájékoztatta a zenetanárokat az alsófoku zeniskola működésének tervezetéről.

Az alsófoku zeniskola tanári karát az elnök előterjesztésére a Kolozsvári Zene-konzervatóriumi Egyesület választmánya szerződteti. Az alsófoku zeniskola művészeti felügyeletét Farkas Ferenc konzervatóriumi igazgató, a gazdasági és adminisztrációs felügyeletet Kiss Béla dr. kormánytanácsos gyakorolja. A művészeti ügyek vezetését Zsembery Elvira helyettes igazgatóra, az adminisztrációt Sigmund Lajos tanárra bízták.

Az értekezletet Illés Gyula dr. zárta be.

NYILT-TÉR

Ezen rovat alatt közölhetők nem várt halálesetek a szerkesztőség.

Felcsig, Dobos Mihályné szül. Bagoly Erzsébetet semmiféle anyagi felelősséget nem vállalok. 03816. Dobos Mihály, Honvéd-u. 29.

*

Egyik ügyfelem átvenni óhajtja az Árpád János csucsai kőbányavállalatát. Felkérem az esetleges hitelezőket, hogy akiknek a vállalat szemből valami követelésük van, azt irrodában 3 napon belül bejelenteni szíveskedjenek, mert későbbi bejelentést tudomásul nem veszek. Dr. Silay ügyvéd. 03819

NÉMET HADIJELENTÉS:

Váltakozó harcok Kievtől nyugatra

Berlinből jelenti a DNB: A véderő főparancsnoksága közli:

A Szovjetnek a Kercstől északra indított megismételt támadásait egy helyi betöréstől eltekintve, visszavertük. Perekop mellett és Krivoj Rogtól északra a Szovjet több ízben eredménytelenül támadott.

A déli arcvonal többi részéről nem jelentenek nagyobb harci cselekményeket.

Kiev harci térségében a Szovjet nagy túlerőben lévő kötelékekkel folytatta támadásait. Mig a várostól nyugatra csapataink súlyos elhárító harcban állanak a tovább előretörő ellenséggel, a Kievtől délnyugatra levő térségben a támadások az ellenség különösen súlyos veszteségei mellett összeomlottak. Ellentámadásaink itt a Szovjet heves ellenállása és a rossz utviszonyok ellenére, tért nyertek.

Csernigovtól északra az ellenség megkísérelte, hogy erős tűzérő és több páncélos hadosztály tömeges támogatásával indított támadással a szűk térségben áttörést érjen el. A kemény harcok a sötétség beálltával is továbbtartottak. Pusztán egy hadtest szakaszán 186 szovjet páncélost semmisítettünk meg. 31 további harcokot mozdukatéptelehné tettünk. A lovassági kötelékeket, amelyek rohamot indítottak állásaink ellen, összelövéldöztük.

Szmolenszktől északnyugatra is súlyos harcok kezdődtek a szerdai napon az újonnan odahozott szovjet tartalékokkal. A harcok még folynak.

Nevel térségében az ellenség hasztalan igyekezett benyomni elreteszelt arcvonalainkat a betörési hely mélységében. A várostól délre ismételt ellentámadásaink súlyos és váltakozó harcok után eredménnyel jártak.

Délelolaszországban tovább tart a mérkőzés a Voltornótól nyugatra levő magaslati állásokért az ismételt rohamozó erős északamerikai kötelékekkel. Heves közelharcokban visszafoglaltunk négy elvesztett magaslatot. Az ellenség itt súlyos vérvesztéseket szenvedett.

A többi arcvonalszakaszon csak előőrsharcok voltak.

A Földközi-tenger térsége felett és a megszállt nyugati területek felett 15 ellenséges repülőgépet lőttünk le, az Atlanti-óceán felett pedig lelőttünk egy nagy brit vízirepülőgépet.

A haditengerészet parti őrhajói november 11-én a reggeli órákban Ymudentől északra elsüllyesztettek egy angol gyorsnaszádot.

Téli időjárás a keleti fronton

Moszkvából jelenti a Bud. Tud.: A majdnem kétezer km. hosszú fronton, különösen az északi részen, a hőmérséklet igen mélyre esett. A mocsarak és tavak kezdenek befagyni és helyenkint már vékony jég ré-

teg képződik. A mocsaras időszakban teljesen felázott utakat a jeges keleti szél jéggel vonta be, vagy keményre száritotta. Az északi részen már hótakaró van és gyakori a hóesés.

Hull Sztalin üzenetét vitte Rooseveltnek

Amszterdamból jelenti a DNB: Hull külügyminiszter megérkezése után még a repülőtéren nyilatkozott az újságíróknak. Moszkvában a többi amerikai kiküldöttel együtt a legnagyobb vendégszeretettel volt része. A teljes egyetértés és a baráti együttműködés szellemében dolgoztak. Arról tárgyaltak, mi-

képpen lehetne a háborút megrövidíteni és biztosítani a háború után a béke megőrzését és az embertérj jövőjét. Mint Washingtonból jelentik, Hull külügyminiszter moszkvai útjáról szerdán hazakerkezett, Hír szerint Sztalintól személyes üzenetet vitt Rooseveltnek.

De Gaulle bíróság elé akarja állítani Pétaint

Lisszabonból jelenti az MTI: Mint Algirből jelentik, a francia szakadárk sajtótervezetén De Gaulle tábornok kijelentette, hogy a francia nemzeti bizottság már egyhanguan döntött abban, hogy Pétaint, mi-helyt a körülmények megengedik, bíróság elé állítják. Arra a kérdésre, vajon Giraud tábornok továbbra is katonai főparancsnok maradhat, még ha kifejezetten nem is tagadja

meg Vichyt, Gaulle kijelentette, elképzelhetlen, hogy bármely magasrangú katonai parancsnok kapcsolatot tartson fenn Vichyvel. A francia kommunistáknak a bizottságba való felvétele kérdéséről könnyen meg lehet oldani. Nehezen tartja elképzelhetőnek Gaulle, hogy a francia kommunisták ne képviseltesse magát egy-két tagjával a bizottságban.

A francia hatóságok letartóztatták a libanoni kormányt

Amszterdamból jelenti a DNB: A brit hírszolgálat jelentése szerint a libanoni kormány miniszterelnökét két miniszterrel együtt letartóztatták és ismeretlen helyre szállították.

Damaszkuszban feszülten figyelik a libanoni szomszédállamban a helyzet alakulását. A helyzetet a gaullista csapatok felvonulása következtében igen komolynak tartják. Teljesen tisztában vannak azzal, hogy Libanon fegyveres ellenállása kilátástalan lenne, mivel a libanoniak — bár jó katonák — nincs fegyverük. Számítanak arra, hogy Riad és Suhl miniszterelnök a szakadárakkal szö-

vetségben álló hatalmak egyikéhez segítségért folyamodik.

A Reuter jelentése szerint Libanonban nemcsak a miniszterelnököt és két minisztert tartóztatták le, hanem a libanoni államelnököt is. A jelentés szerint csütörtökön hajnali 4 órakor szenegál katonák hatoltak be az elnök házába és ismeretlen helyre hurcolták. A katonaságnak erőszakot kellett alkalmaznia, hogy bejuthasson a házba. A Reuter-jelentés arról is beszámol, hogy a libanoni francia biztos csütörtökön reggeli rádióbeszédében közölte, hogy az elmúlt éjszakán merénylet történt Franciaország ellen.

Fegyverszüneti bizottság helyett ellenőrző bizottságot alakított Eisenhower

Algirből jelenti a Bud. Tud.: Eisenhower tábornok közölte, hogy az Olaszország kapitulálása alkalmával létesített szövetséges fegyverszüneti bizottságot feloszlatták. A bizottság helyébe szövetséges ellenőrzőbizottság létesült. A barri rádió közlése szerint Eisenhower tábornok tanácsadóbizottság létesítését rendelte el. Ez a bizottság Nagybritania, az Egyesült Államok, a Szovjetunió és a francia felszabadítási bizottság képviselőiből fog állni. Későbbi időpontban bevonják a bizottságba Görögország és Jugoszlávia egy-egy képviselőjét.

Eisenhower az Olaszországban létesítendő

szövetséges bizottságról szóló nyilatkozatában egyebek között a következőket közölte: Olaszországra új ezerep vár, a harc Németország ellen. A szövetséges ellenőrzőbizottság gondoskodik majd arról, hogy Olaszország segélyforrásait ott alkalmazzák, ahol leginkább hasznára vannak a szövetségesek ügyének. A hadifővezet mögötti valamennyi területen a szövetséges katonai igazgatást — épírsőlépére olyan közigazgatással váltják fel, mely a szövetséges ellenőrzőbizottság felügyelete alatt fog állni. Az ellenőrzőbizottság mellett a moszkvai értekezleten hozott határozatok értelmében olaszországi ta-

nácskozó bizottságot is létesítenek. Ez a tanácskozó bizottság foglalkozik a nap-nap után felmerülő valamennyi nem katonai kérdéssel, azonkívül az lesz a feladata, hogy javaslatokat terjesszen elő a szövetségesek Olaszország irányában tanúsított politikájának összehangolására.

A brit hírszolgálat diplomáciai munkatársa írja:

Az olaszországi szövetséges ellenőrzőbizottság, amelynek megalakítását Eisenhower jelentette, a hadifővezet kivül levő olasz területek közigazgatásával bízták meg. Az olasz kormány a bizottság ellenőrzése mellett kormányoz a fegyverszüneti megállapodás feltételeinek betartásával. A szövetségesek katonai kormányzata továbbra is működik az országnak közvetlenül az előnyomuló szövetséges seregek mögötti területein. Az ellenőrzőbizottság a Moszkvában létesített olasz-

országi tanácsadószervelet egyetértésben fog tevékenykedni. Ez a két szervezet az olasz kormány mindenkor székelyén tartózkodik.

Mitörtént Warspite-tel?

Berlinből jelenti az Interinf.: A Warspite brit csatahajó, amelyet november 8-án négy hatalmas vontatóhajó bevontatott Gibraltárba, azóta is a kikötőben vesztegel, minthogy nincs szabad hajózávitóműhely. A legénység egy részét az egyik olasz hadihajónak adják át, amelyről el kellett távolítani a megbízhatatlan elemeket. Ez a tisztogatás néhány hét óta valamennyi olasz hadihajón végbement. A vegyes legénység azonban állandó hajógyakorlatot igényel. Ezek a gyakorlatok eddig nem jártak kielégítő eredménnyel, noha brit részről mindent elkövetnek, hogy az olaszokat lehetőleg minél előbb harcra készítsék. Eddig nem érték el eredményt. A megfigyelők ezt azzal magyarázzák, hogy az olasz tengerészek azt hitték, hogy hajóik átadásával rájuk nézve a háború végetért.

Nápolyban 20.000 embert öltek meg a légibombák

Stockholmból jelenti a DNB: Az Afton Tidningen jelentése szerint összefoglaló hivatalos közlést tettek azokról a károkról, amelyeket a szövetséges bombatámadások augusztusban Nápolyban okoztak. A halottak száma 20 ezer, 1950 lakóházat teljesen elpusztítottak, 4358 épület súlyosan, 994 pedig könnyebben megsérült. 58.762 lakásban egyáltalán nem lehet lakni, 26.090 lakásnak csak egyrésze lakható.

Több mint félmillió ember költözött el Milánóból

Berlinből jelenti a DNB: A Svájci Távirati Iroda jelenti Chiassóból: Hivatalos jelentés szerint 552.554 milánói hagyta el a várost az augusztusi angol-amerikai légítámadá-

sok után. 293.700 azoknak a milánóiaknak a száma, akik a bombatámadások következtében kárt szenvedtek.

Ciano perével kezdi meg működését a fasiszta különbíróság

Milánóból jelenti a DNB: A köztársasági fasiszta minisztertanács november 27-én tartja harmadik ülését a Duce főhadiszállásán. A Duce csütörtökön fogadta Pisenti igazságügyminisztert, aki jelentést tett Milánóból a rendkívüli törvényszék összehívásának előmtérőkéiről.

ról. A rendkívüli törvényszék foglalkozni a fasiszta nagytanács július 25-i résztvevői fölött. Ugy tudják, hogy ez a bíróság eljárását gróf Ciano volt külügyminiszter perével kezdi meg. Még nem állapították meg, hogy a különbíróság hol és mikor ül össze.

Fasiszta politikusokat gyilkoltak meg Torinóban

Chiassóból jelenti a Bud. Tud.: A Libera Stampa jelentése szerint vasárnap este Torinóban meggyilkol-

ták Chieset és Rivát, Brasciában pedig Lanfredi Miraglia ismert köztársasági fasiszta személyiséget.

Anglia a görög nép döntéséig elismeri György király felségjogait

Londonból jelenti a Bud. Tud.: Churchill miniszterelnök szerdán az alsóházban a következő kijelentést tette: Az Atlantic Charta alapelveinek értelmében a görög nép saját ügye, hogy a maga sorsáról döntsön. György görög király július 4-én a rádióban nyilatkozott, amelyben leszögezi, hogy mihielyt a katonai helyzet megengedi, Görögországban szabad

és általános választást tartanak alkotmányozó nemzetgyűlés létrehozására, amelyben a görög nép szabadon nyilváníthatja akarátát. Míg ez meg nem történik, a brit kormány folytatja Görögország mellett eddigi politikáját, György királyt lojális szövetségesének tekinti és őt, mint a görög állam alkotmányos fejét messzemenő támogatásban részesíti.

Hatalmas tengeri csata Bougainville mellett

Tokióból jelenti a DNB: A bougainvillei második légicsata után most a sziget közelében elkezdődött ütközet folyik a császári haditengerészet és egy hatalmas ellenséges hajókötélék között.

Mihajlovics hadijelentése

Zágrábból jelenti az MTI: Mihajlovics Draga hadijelentése közli: A harcok egyre nagyobb keretű ölte- nek. A hatalmas ellenséges kötelékek elfoglalták a Lima folyó felső folyását és heves küzdelem folyik a Zlatibor hegység lábánál. Hasonlóképpen elkezdődött a csata a visegrádi szakaszon.

Leszögezte, hogy 1918 sohasem ismétlődhetik meg. Az angoloknak bizonyos dolgok sikerülhetnek az Apennini-félszigeten, de az Atlanti-parton és a Balkán-félszigeten nem juthatnak oly olcsón sikerhez. Bárhol szállnának partra, megfelelő fogadtatásra találhatnak. Az angolok — folytatta ezután Sündermann — nem Anglia megmentéséért, hanem Németország megsemmisítése céljából léptek a háborúba. A megtorlás azonban nem marad el. A német nép léteért és szabadságáért harcol. Keleten a küzdelem az európai népek léteért, vagy nemléteért folyik.

Sündermann zágrábi nyilatkozata

Zágrábból jelenti az MTI: A Zágrábban tartózkodó Sündermann, a német sajtófőnök helyettese szerdán a zágrábi munkáskamarában a németországi helyzetet és viszonyokat ismertette. A Németország elleni légiterrorról beszélt ismételte Hitler szavait, hogyha a revanssal Amerikát nem is tudja elérni, de a másik közelfekvő államot el fogják érni.

ELLENZÉK politikai napilap.

Felelős szerkesztő:

ZATHURECZKY GYULA

Felelős kiadó:

VITA SÁNDOR